ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1392

6 динара

1.9.1978. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXIX

Ripley

Веровали или не!

ЛУИС ДЕ КАМОЕНС

(1524–1580) ПОРТУГАЛСКИ ПЕСНИК, ДОЖИВЕО ЈЕ 1561. ГОДИНЕ БРОДОЛОМ У КОМЕ ЈЕ ИЗГУБИО СВЕ ОСИМ РУКОПИСА ЕПА „ЛУСИТАНЦИ" КОЈИ ГА ЈЕ УЧИНИО СЛАВНИМ.

СЕДАМДЕСЕТИХ ГОДИНА ПРОШЛОГ ВЕКА ПОЖАРИ СУ У ЊУЈОРКУ ЧЕСТО НАСТАЈАЛИ ОД УГЉЕВЉА КОЈЕ ЈЕ ПАДАЛО ИЗ ЛОКОМОТИВЕ НОВЕ НАДЗЕМНЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ.

БОЛЕСНУ ДЕЦУ ИЗ ПЛЕМЕНА ЧОКО ИНДИЈАНАЦА (ПАНАМА) „ЛЕЧИЛИ" СУ И НА ТАЈ НАЧИН ШТО СУ КРАЈ ЊИХОВИХ ЛЕЖАЈА ПОСТАВЉАЛИ СТАТУЕ БОГОВА КОЈИХ СЕ, КАКО СЕ ВЕРОВАЛО, СМРТ ПЛАШИЛА.

„ДЕБЕЉКО" АРБАКЛ

КОМИЧАР НЕМОГ ФИЛМА, ДОБИО ЈЕ 1921. ГОДИНЕ УГОВОР КОЈИ МУ ЈЕ ГАРАНТОВАО 3.000 ДОЛАРА ДНЕВНО, И ТО ТОКОМ 3 ГОДИНЕ.

КРЕТАЊЕ ЈЕДНОГ ЕЛАНА (ВРСТА АМЕРИЧКОГ ЈЕЛЕНА) ИЗ РЕЗЕРВАТА У ДРЖАВИ ВАЈОМИНГУ, ОПРЕМЉЕНОГ РАДИО-ОДАШИЉАЧЕМ ТЕШКИМ 10 КИЛОГРАМА, ПРАЋЕНО ЈЕ ПОМОЋУ САТЕЛИТА КОЈИ ЈЕ КРУЖИО ОКО ЗЕМЉЕ НА УДАЉЕНОСТИ ОД 1100 КИЛОМЕТАРА.

2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● кондор је птица која може да лети на највећим висинама, чак и до 9000 метара. На тој висини човеку би била неопходна боца са кисеоником.

● у Токију постоји један ресторан за псе. Власници у њега доводе своје љубимце, смештају их за мале столове да

би их келнери услужили разноразним ђаконијама. За то време они стоје са стране и стрпљиво чекају.

● пре више од тридесет година у Белгији је одгојен један расни коњ чија је висина трупа износила 198 сантиметара и који је био тежак 1450 килограма.

● у Мексику расте биљка канделиља (свећица) чије стабло, лишће и гране производе восак. Сељаци га скупљају и продају.

● риба Periophtalamus, која живи у тропским морима, не повлачи се са осеком као остале рибе већ остаје на спрудовима

и дуго може да издржи ван воде. Иначе, ову рибу је тешко ухватити јер скаче много брже него што се човек креће.

● у области Амазона постоје велики мрави које домороци називају „24 часа" јер после убода, који је веома болан, њихов отров делује још читав дан. Срећом, отров није смртоносан.

● на сибирској висоравни Ојмјакон 1964. године забележена је температура од 71 степен испод нуле.

● пошто винова лоза не успева добро на њиховим острвима, Јапанци су направили вино од мандарина. Поступак је исти као и код справљања осталих вина. Они који су га пробали кажу да ово вино има скоро исти укус као и оно од грожђа.

● многи, вероватно, мисле да биљке месождери расту само у егзотичним земљама. Међутим, и у нашим крајевима расте једна биљка месождерка, по имену росуља. Њен лист лучи лепљив

мирисшљави сок који привлачи инсекте. Кад инсекти слете на лист, залепе се, лисни крајеви се скупе, а биљка лучи сок који раствара тело жртве.

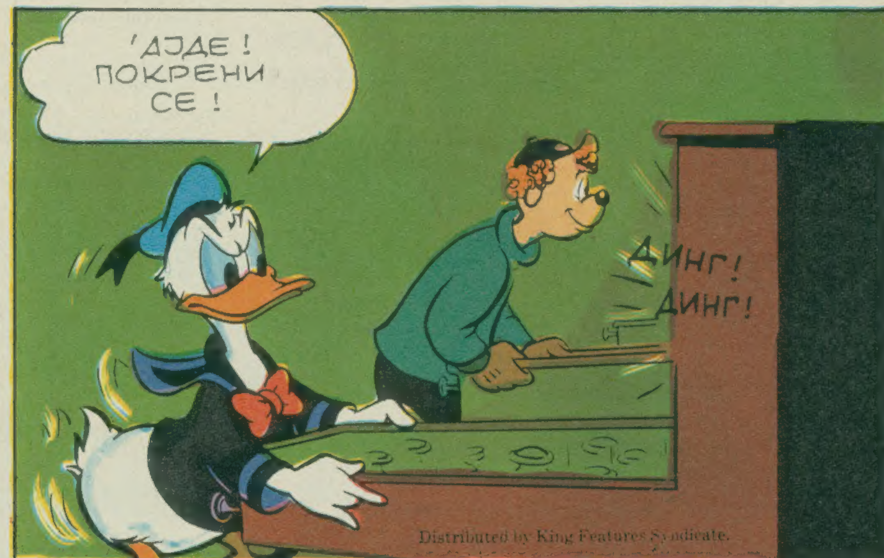
Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

ГЛАВЕ ЗА ТУЂУ ГРЕШКУ

Шта ће генералима топ-листа? Тројица америчких новинара мишљења су да им једна и те како треба

Овога пута није реч о слави војсковођа, већ о грешкама које некима од њих с пуним правом доносе епитет „најгорих“.

Историја је доказала да најгори војници на свету нису били редови. Неки генерали, каже нам учитељица живота, уништили су више својих него противничких војника.

КРАЉЕВСКА ГЛУПОСТ

А можда најгори од најгорих био је краљевске крви. У бици код Кресија 1346. године француски владар Филип VI успео је да уништи сопствену војску.

Прво је, противно свакој логици, послао 4000 италијанских најамника — стрелаца право на енглеску линију. Далеко повољнији положај омогућио је Енглезима да без много муке сасеку Ђеновљане.

Неколицина која је преживела страшну грешку невештог краља, није успела да преживи повратак у сопствене редове. Филип је своје француске витезове послао у јуриш којим су ови несрећници докрајчени.

Хтео је, ваљда, да им се освети за властити пораз.

А онда, као да му војевања није било доста, шести по реду Филип још петнаест пута је слао своју коњицу у самоубилачке јурише које су енглеске стреле редовно заустављале.

На крају дана Филип је изгубио 4000 људи — трећину своје војске. Противничка страна једва да је изгубила стотину војника.

ЗЕЛЕНО СВЕТЛО ЗА НЕПРИЈАТЕЉЕ

Војничка глупост, кажу даље аутори необичне топ-листе, није привилегија само давно прошлих времена. Блистави пример даје нам и не тако далека 1940. година. Као врховни заповедник француских снага, генерал Морис Гамлен био је у сјајном положају да искаже своју предводничку непромућурност. Он је масовну офанзиву немачких снага отписао као мањи диверзантски напад и зато одлучио да задржи своје трупе иза чувене Мажино линије — положај са кога ништа више није могло да се уради како би се спречио немачки продор кроз Белгију.

Тако је генерал лично дао зелено светло за несметани пролаз непријатеља. Остало је историја. Енглеска војска евакуисана је из Денкерка, а Француска је убрзо пала.

Са еполета генерала ишчезле су ознаке.

Од првог дана 1917. године генерал Робер Невил оглушавао се о примедбе својих колега који су га упозоравали на невероватне губитке његових трупа код Вердена.

Генералску тврдоглавост платили су, наравно, други. Наредби за нову офанзиву француски војници покоравали су се у прво време као што им дужност и налаже, али када је талас за таласом њихових другова почео да нестаје под тешком артиљеријском паљбом Немаца, у бесмисленом покушају про дора — побунили су се.

ДВЕ, АЛИ ВРЕДНЕ

Раме уз раме са овом тројицом „славних“ могао би да стане и један генерал из доба америчког грађанског рата.

Војничку глупост, без преседана у историји земље, морао је да прокоментарише и сам председник Линколн:

— Само је Бернсајд могао да блиставу победу претвори у тако срамaн пораз!

У једној од битака која се одиграла 1862. године, најгори амерички генерал послао је своје трупе равно на узани мост на којем су постали одлична и лако доступна мета јужњачких пушака.

Можда генералу Амброзу историја сада не би прилепљивала епитет нај (горег), да река коју је требало прећи није била само до појаса дубока и да је његови људи нису могли савладати, а да при том не користе кобни мост.

Генерали, на жалост, имају више шанси од обичног војника да у рату погреше и два пута. Бернсајд је искористио другу прилику.

Приликом опсаде Питсбурга 1865. године његови топови издубили су огроман кратер испод самих непријатељских ровова. Бернсајд је онда послао своје војнике право у рупу. О каквој се ту тактици радило, нико не зна. Најмање они који се из клопке сковане генералском глупошћу никада нису извукли.

М. И.

У необичну грађевину, од бетона, пластике и стакла, хрли мноштво света: девојчице, дечаци, деда са унуком, малишани из неког обданишта, читава једна екскурзија радозналих и нестрпљивих средњо школаца... Стакло које пригушује светлост у пространом холу дели их од командног простора са 12 екрана-монитора и бројних дугмића и сигналних лампица.

Тада тихи жамор прекида глас из звучника:

— Само у току једне године, пре равно две деценије, упућено је 12 вештачких сателита и сонди који су проучавали свемирски простор око Земље. Сада ћемо видети како је то изгледало.

Апарати се укључују и траке на којима је снимљено лансирање сателита почињу да се одмотавају. Очи присутних широко су отворене и пажња усредсређена на мониторе. Али, то је само део несвакидашњег програма. Потребно је само попети се степеништем и заузети место у „васионском броду“, па да се доживи нешто изузетно.

На столицама постављеним укруг места има за педесеторо. За овај пут одабран је лет на Месец. Сви погледи упрти су у таваницу где се налази велики екран. Чује се глас из звучника:

— На овај дан, 21. јула пре десет година, америчка летелица „аполо 11“ спустила је свој модул на тле вечитог Земљиног пратиоца и два човека прошетала су се његовом површином... Вратимо се на сам почетак и кренимо са Нилом Армстронгом и Едвином Олдрином...

Са траком која се ставља у покрет путовање до Месеца не траје дуго, свега неколико минута, али је све подешено тако да присутни имају утисак како се и сами налазе у друштву славних астронаута који већ излазе из месечевог модула „Орао“ на тле нашег првог свемирског суседа. Ускоро почиње повратак: довољно је усмерити поглед на други екран, постављен на поду, где се постепено указују контуре Земље и њених континената. Шетња по свемиру приводи се крају...

Место са којег ће овако моћи да се путује на Месец зваће се Павиљон космоса, а налазиће се у — забавном парку на Ади Циганлији, у Београду.

ОТЕТА ОД ВОДЕ И КОРОВА

Некада запуштено, зарасло у коров и плављено, савско острво Ада Циганлија, које је привлачило Београђане још у доба Карађорђа, одавно не припада више само аласима, ловцима и сплаварима, ретким излетницима и знатижељницима. Мало се још ко сећа оног времена кад је то било место за преступнике и апсана.

После низа неуспелих покушаја, пре 20 година најзад је донесен план како да се живописна шумовита површина од 286 хектара избави и уреди и да, служећи свима, постане саставни део главног града. Остварење тог плана започела је омладина радним акцијама. Ада је постала велико градилиште.

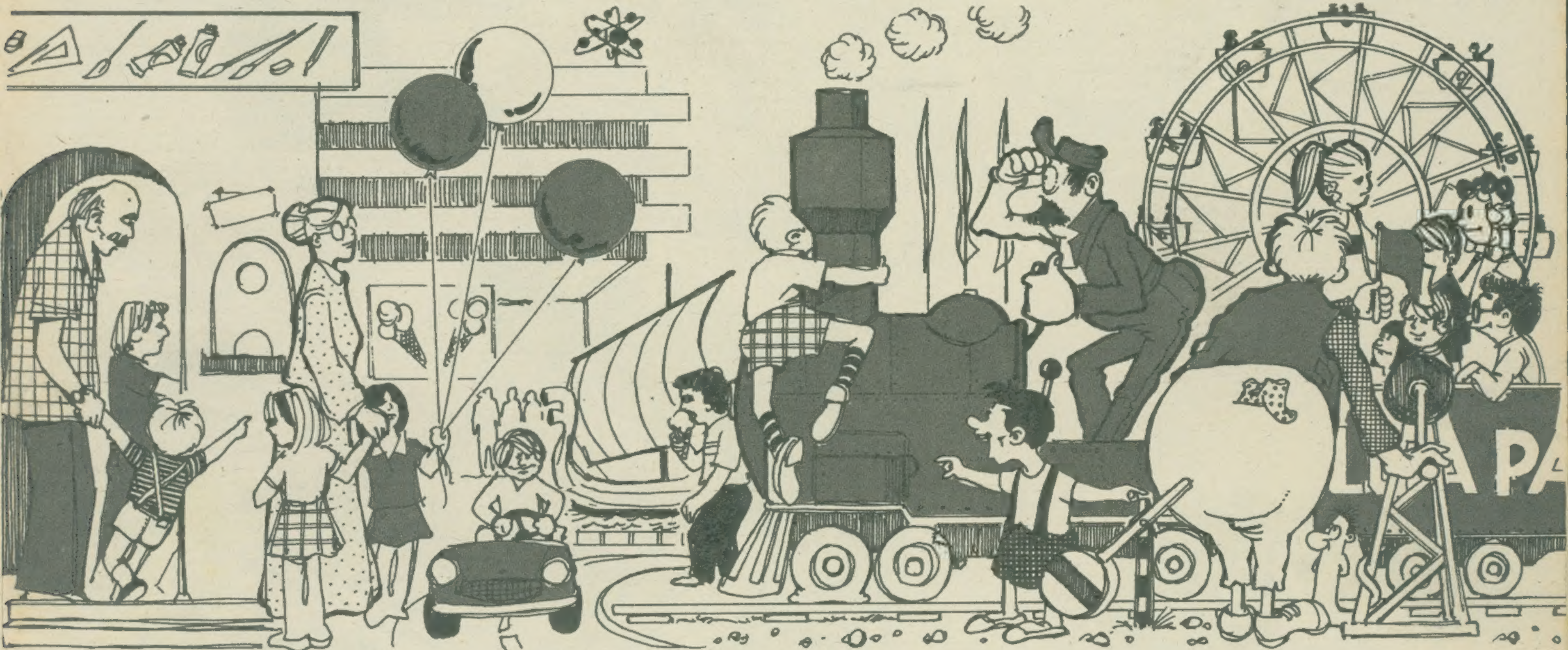
Вредне руке крчиле су коров и шибље, чистиле мочваре и баруштине, дизале насипе. Мало-помало, острво је са преко 6 хиљада метара насипа заштићено од поплава ћудљиве Саве. Река је насипима преграђена и спојена са копном. Тако је, на површини од 76 хектара, створено лепо језеро, дугачко око 4 километра...

Као мирна лагуна и зелени драгуљ надомак бучног милионског града, претво-

ПЕТ МИНУТА ДО МЕСЕЦА!

У ПАВИЉОНУ КОСМОСА, НАЈАТРАКТИВНИЈЕМ ДЕЛУ ОВОГ ЈЕДИНСТВЕНОГ ДЕЧЈЕГ ГРАДА КОД НАС, 50 ПОСЕТИЛАЦА МОЋИ ЋЕ У ИСТО ВРЕМЕ ДА СЕ ВИНЕ ПУТАЊАМА ПОЗНАТИХ АСТРОНАУТА СВЕТА.

рена у полуострво и брижљиво уређена, Ада Циганлија је данас центар за одмор и масовну рекреацију. А за само неколико месеци, до Дана младости следеће године, овде ће израсти велики забавни парк. Биће то својеврстан и код нас јединствен град, намењен првенствено млађима, али уређен тако да ће у њему моћи да се разоноде и забаве посетиоци свих узраста.

ДУБРОВАЧКА ГАЛИЈА НА ЈЕЗЕРУ

Туристичко-забавни центар, чија је изградња у току, заузимаће површину од 15 хектара и налазиће се у горњем делу Аде, низводно од превлаке. Стручњаци тврде да неће изменити силуету острва јер је пројектован тако да не одскаче од амбијента. Ни највиши објект у њему, Павиљон историје, неће се уздизати изнад крошњи околног дрвећа.

На самом улазу биће смештен штаб града-парка, станица хитне помоћи, станица милиције, а унутра ће се налазити ресторани, мале продавнице, читава алеја киоска.

У средишњем делу, тамо где се данас налази овеће пешчано удубљење, биће језеро, површине око 36 хиљада квадратних метара и дубине 1,20 — 1,30 метара, у које ће се хидросистемом убацивати бистра вода из великог Адиног језера. По њему ће пливати рибе и лабудови, а имаће и свој брод — стару дубровачку галију за 25 путника, и, наравно, чамце.

Простор око језера испуниће ауто-писта, мали ауто дром, мала железница, стаза за котураљке, салон аутомата, отворена позорница са покретним кровом који ће се користити у случају кише. Ту ће се одржавати концерти, позоришне и филмске представе — и, што ће за многе сигурно бити најатрактивније, игрокази са луткама. У великој бетонској кугли обложеној земљом из које ће расти украсно цвеће и жбунови, како би се пригушила бука, биће смештена куглана...

Између травњака и поплочаних стаза биће клупа за сваког, љуљашке и разне друге справе за забаву на платоима, међу крошњама дрвећа од којих ће свако носити своје име: Липа, Бреза, Платан... Да се они који их не познају не забуне и — да науче. Јер, основни садржај овог јединственог забавишта биће игра, али и учење!

Парк ће моћи дневно да прими и 10 хиљада посетилаца и свако ће у њему да проведе време онако како му највише одговара: да путује возом, да вози аутомобил или чамац конструисан тако да не може да се преврне, да на отвореном игра шах или домине, да иде у биоскоп или позориште, да игра у диско-клубу. А они који то још не знају, моћи ће да науче, и то све игре, од класичних до најмодернијих.

Возила у парку — аутомобили, чамци, воз — крећу ће се на батерије, али ће ауто-школа радити као права. И за полагање возачког испита на малом аутомобилу услови су — савладати технику вожње и упознати саобраћајна правила и прописе. Возачку дозволу ће добити само они који успешно савладају обуку а она ће важити уместо улазнице за, на пример, неки од павиљона.

Павиљони! То је тек главно.

КАО НИКОЛА ТЕСЛА

Биће их — поред Изложбеног павиљона на самом улазу у парк — три: Павиљон за цртање, Павиљон историје и, за многе вероватно најатрактивнији, Павиљон космоса.

У Изложбеном павиљону смењиваће се изложбе производа преко 30 „Инексових" радних организација. Ту ће моћи да се приређују мале модне ревије, а у зимском периоду да се одржавају приредбе и концерти...

Посетиоце Павиљона за цртање очекује 5 необичних машина, налик на бури ће. Папир за цртање поставља се попут плоче на грамофону, и притискањем дугмића са стране тако се и окреће, само може брже или спорије, већ према жељи. Изабране боје истискују се из туба над „плочом" и настају — чудновате слике.

Једна од тема у Павиљону историје биће, на пример, настанак и развој штампарства, а најнепосреднији пут до ње — мала штампарија на којој ће и посетиоци моћи понешто да одштампају. Неће овде, као ни друге, бити много речи умних предавача, већ оно најосновније и што је могуће више практичног. Нема, ваљда, никог ко није слушао и учио о Николи Тесли, али сигурно је мало оних који су могли да се послуже справом каквом је он експериментисао. И тога ће бити у Павиљону историје, где ће се, иначе, стално нешто догађати и сваких неколико дана смењиваће се различите теме.

О посетиоцима парка стараће се, како се рачуна, 40 — 60 специјално обучених лица.

У сајамске дане Ада се налази у близини Сајмишта, с друге стране Саве — саобраћаће бродови, како би путовање до парка било краће и брже. Специјални аутобуси превозиће из града екскурзије...

Ово је део приче, налик на маштарију, о забавишту за унуке и баке. Ово је сан многих који је почео да се остварује, захваљујући групи упорних ентузијаста у СОУР „Инекс" који је организатор и инвеститор овог великог подухвата. И не само њима.

Многи су дали, и даће, свој допринос за велико забавиште на Ади Циганлији, за које су пројекат израдили архитекти Слободан Илић и Александар Ђокић.

Нурџихана Ђозић

БУДУЋИ ЗАБАВНИ ПАРК

1. ГЛАВНИ УЛАЗ
   — БИЛЕТАРНИЦЕ
   — СТАНИЦА МИЛИЦИЈЕ
   — РАДИО-СТАНИЦА И ОЗВУЧЕЊЕ
   — АМБУЛАНТА
2. ПАВИЉОН СВЕМИРА
3. РЕСТОРАН
4. САЛОН АУТОМАТА
5. ДАНСИНГ КЛУБ
6. КУГЛАНА
7. ПАВИЉОН ЦРТАЊА
8. ПРОДАВНИЦА
9. СТРЕЉАНЕ
10. ИГРЕ У СЛОБОДНОМ ПРОСТОРУ
11. ЛЕТЊА СЦЕНА
12. ПРИСТАНИШТЕ НА МАЛОМ ЈЕЗЕРУ
13. ПАВИЉОН ИСТОРИЈЕ
14. ЖЕЛЕЗНИЧКА СТАНИЦА
15. ТРАСА МАЛОГ ВОЗА
16. АУТО-ПИСТА
17. ВРТЕШКА
18. АУТОДРОМ
19. АСТРО-ВРТЕШКА
20. АУТО-ШКОЛА
21. ИЗЛОЖБЕНИ ПАВИЉОН
22. УПРАВНА ЗГРАДА

У КОМПЛЕКСУ СУ ПРЕДВИЂЕНЕ: ТЕЛЕФОНСКЕ ГОВОРНИЦЕ И ПОКРЕТНЕ ПРОДАВНИЦЕ

Макета

ВОДЕНА КЛОПКА

КАКО ЛИ ЋЕ ПРЕД РОДИТЕЉЕ ИЗНЕТИ ТЕЛО МРТВОГ СИНА — МИСЛИО ЈЕ СПАСИЛАЦ ЕНДИ КОЕН ПРЕТРАЖУЈУЋИ ВИРОВИТО ДНО. ПОСЛЕ ТОЛИКО САТИ НИЈЕ УОПШТЕ ПОМИШЉАО ДА БИ МЛАДИЋА МОГАО НАЋИ ЖИВОГ.

Топло јутро једне јунске недеље прошле године најављивало је леп провод за породицу Ворнок из америчког града Бремертона. Већ са првим зрацима сунца пошли су на излет у Олимпик Нешнал Парк — пространи резерват у којем се налазе чувени Стеркејз водопади и брзаци. Родитељи Ворнок и њихова два сина, осамнаестогодишњи Чак и шеснаестогодишњи Дони, пронашли су једно лепо место на заравни изнад густе, столетне шуме, а поред воде која је ту била широка и мирна пре него што ће се сјурити низ литицу. Младићи су одмах почели да се припремају за спуштање низ водопад. Међутим, радост је трајала само тренутак!

Чак је први навукао гњурачко одело, пошто је вода била ледена, и скочио у реку. Мало је пливао, а затим се пустио, лежећи на води потрбушке, са главом окренутом ка водопаду. Дони је још цупкао на обали и посматрао брата који је весело узвикивао када је почело спуштање. Вода га је понела као сламку и зачас је био на дну огромног слапа где га је бујица поклопила. Али, никако да изрони! Дони је неколико тренутака напето мотрио на место одакле је требало већ да се појави Чакова глава, а онда је повикао:

— Тата, Чак није изронио!

ГДЕ ЈЕ ТЕЛО?

Карол и Чарлс Ворнок на те речи скочише и потрчаше према реци. Вода је бучала и пенушала, доле, у сенци стабала, разбијајући се о једну огромну и неколико мањих стена. Тада испливаше гумене рукавице од Чакове гњурачке опреме. Мајка врисну и поклопи очи рукама. Отац брзо изусти:

— Треба тражити помоћ...

И он први потрча према планинској кући која се налазила у шуми, у близини. Било је 12 сати и 15 минута. У 12,55 спасилац Енди Коен био је на месту удеса. Везао је око паса крајеве два дебела ужета која су држали његови другови, пристигли док се он облачио и спустио се у реку. Почео је да ногом тапка по дну, да мотком дотиче удаљенија места, па и да преврће камење. Вода га је вукла толико снажно да су људи на обали једва успевали да остану на ногама држећи ужад. Жмарци су му прошли кроз кичму када је помислио како ће родитељи реаговати када буде извукао тело њиховог мртвог сина.

Шеф спасилачке екипе Џорџ Бовен поставио је људе свуда дуж обала водопада, очекујући да ће вода подневним надоласком да избаци тело несрећног младића. Претпостављао је да се он закачио за неку жилу дрвета или оштру стену... Када је сунце почело да пада, Бовен са много тактичности саопшти родитељима да ће ускоро његови људи морати да прекину посао пошто ће их мрак спречити у даљем трагању.

— Ја ћу остати овде све док га поново не видим, не могу се макнути пре тога — прошапта мајка. Отац потврди:

— И ја.

ТРАГАЊЕ МОРА ПРЕСТАТИ

Шта је Ендију Коену давало снаге да настави узалудно трагање и када се сумрак већ спустио, ни сам није знао да објасни. Можда онај очајнички поглед младићеве мајке у којем је било неке луде наде. У сваком случају, он је још претраживао подножје водопада, мада је, после целог поподнева проведеног у леденој води осећао већ да му се прсти коче. Довикнуо је колеги на обали Колу Ерлију да га повуче напоље. Изишао је да се мало одмори и сео на обалу. Питао се да ли да поново улази у воду и рекао Ерлију:

— Да је дечко жив, то би било нешто сасвим друго, али овако...

Није завршио реченицу. Ерли је одједном подскочио и ухватио га за раме говорећи:

— Погледај, тамо је неко!

Показивао је Коену у правцу једне стене мало ниже од њих, на којој је лежало тело. Пришли су. То је био момак у гњурачком оделу који се, изгледа, одмарао као и они. Коен љутито помисли како је то неко доконко ко је покушао да пронађе исто што и они, а то спасиоци не воле: „аматерима" се понекад догоди исто што и жртви... Али, пажљивије погледа у лице младића који се није мицао иако су му већ били пришли. Па да! То је било лице са фотографије коју му је отац Ворнок показао!

Младић је био на ивици снаге. Промрмљао је да је гладан и — онесвестио се. Двојица спасилаца тек сада претрнуше. Јер, младић је био плав од хладноће, раширених зеница, пулс му се једва чуо. Зар да им издахне на рукама? Пажљиво су положили младића на обалу и приљубили се уз њега трљајући га да се затреје. Дали су му топле кафе и чоколаде, али, то измучени организам није могао да пробави. Само да стигну до планинске куће, мислили су Коен и Ерли...

МОРАМ ИЗИЋИ!

У планинској кући отац и мајка Ворнок седели су стиснути једно уз друго, ћутке, утонули у мисли. Дони се час шетао, час седео крај њих. У 18,15 огласио се радио:

— Нашли смо га... живог!

Био је то глас Ендија Коена. Мајка бризну у плач, отац и брат подскочише и загрлише се. Тек сутрадан, пошто се опоравио у болници у Бремертону, где је био пребачен хеликоптером, Чак је испричао родитељима шта се са њим догађало.

Бујица га је, у ствари, убацила право у шупљину која се налазила у оној великој стени, а која се са обале није видела. Ту му је само глава са раменима извиривала из воде. Срећом, могао је да се ухвати за једну дебелу грану која је била запела на том месту, па није морао да се сам одржава на води, што би било толико напорно, да сигурно — не би издржао. Покушао је да изиђе из те мале пећине, али, вода би га сваки пут одбацила натраг — није имао довољно снаге да исплива. Викати није имало смисла, пошто га нико не би чуо.

Тако је Чак остао заробљен. Скинуо је једну рукавицу да опроба може ли без њих издржати хладноћу, јер су му сметале да се придржава, пошто на њима нису били искројени сви прсти. Али, испусти је и она отплови даље. Он зато скиде и другу рукавицу и баци је. Тако су његови могли да виде рукавице ношене реком...

Време је пролазило, а нико није долазио у помоћ. Чак је цвокотао, очи су му се склапале. Уз то, осећао је све јачу глад. Неосетно га је савладао сан. Када се пренуо, већ се био спустио први мрак. Младића обузе страх. Шта ако помисле да се удавио и окану се трагања? „Морам изићи одавде", помислио је. Ногом је напипао неки отвор у дубини пећине. Са друге стране, помислио је, налази се обала. Међутим, тај је отвор био веома узан.

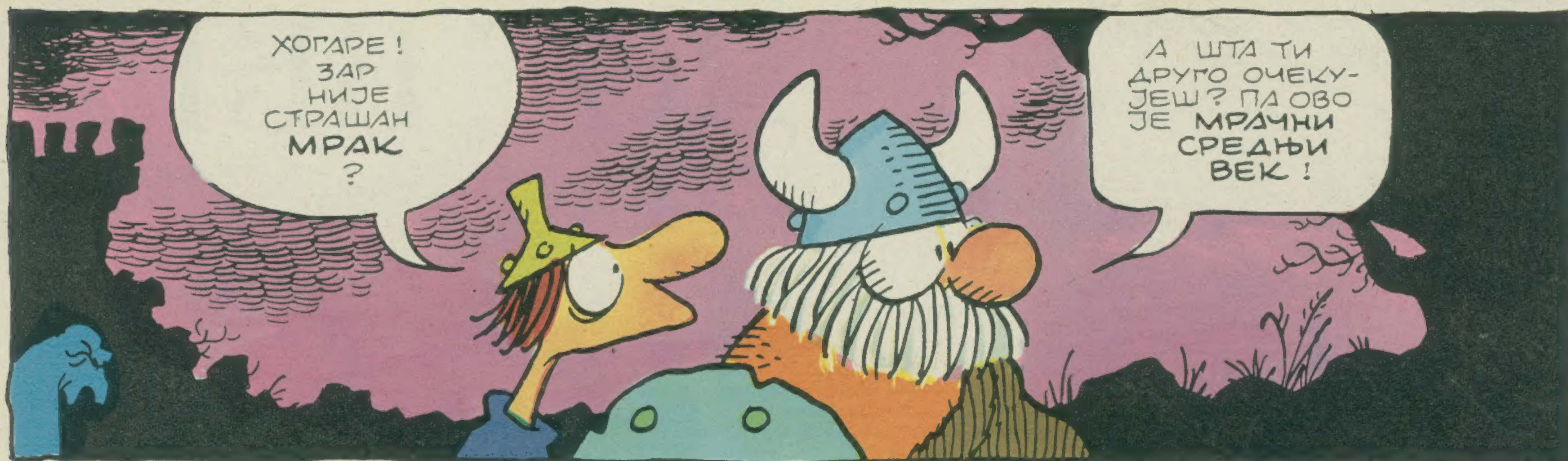
Чак напречац одлучи да ће покушати да изиђе, макар се заглавио и тако скончао. Није више могао ни тренутка остати затворен у тој, већ сасвим мрачној рупи. Окрену се и заплива. Није се преварио у процени: напољу је заиста била обала. Излаз је био врло узан па је успео да се провуче само захваљујући својој вижљастој грађи. Тада је пао на ону стену на којој су га пронашли Ерли и Коен. Срећом — убрзо.

М. К.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ЉУБАВНЕ ПАТ
МЛАДОГ ВЕРТ

ВОЛФГАНГ ГЕТЕ ЈЕ БИО ЗВЕЗДА, АЛИ НЕПОСТОЈАНА. ВОЛЕО ЈЕ ЛОТУ И ПАТИО ЗБОГ ЊЕ, АЛИ СЕ НИКАД, МАДА ЈЕ ПОНЕКАД ТВРДИО СУПРОТНО, ЗБОГ ЊЕ НЕ БИ УБИО.

У Лајпцигу је 1774. године изашао из штампе роман „Јади младог Вертера". Успех је био сензационалан. За прве две године роман је доживео шест издања, а до 1787, кад је Гете објавио нову, коначну верзију, још више од двадесет. Двадесет петогодишњи Гете је тако рећи преко ноћи постао најпопуларнији писац свог времена.

Љубавни занос и љубавне патње младог Вертера који се у очајању убио хицем у слепоочницу, изазвале су „вертеровску грозницу". Књига је била опасна. Католичка црква је оштро напала Вертеров очајнички индивидуализам, усхићење за права срца, страсну одбрану права на самоубиство. Због све већег броја младих самоубица, црква је осудила „Јаде младог Вертера" и тај роман је 1775. био забрањен у Лајпцигу.

Немачка омладина оног времена одушевљавала се Гетеовим младалачким делом. Вертер је постао родоначелник једног новог соја бледоликих хероја, неограничених индивидуалиста, болесно меланхоличних, одређених да прерано умру.

Млади људи облачили су се као Вертер: плави капут с месинганом дугмади, жуте панталоне и мрке чизме. Девојке и младе жене облачиле су се попут Лоте: дуга бела хаљина с кратким рукавима, великим деколтеом, струком под грудима, украшена црвеним тракама.

Млади људи Немачке, заточници оног бурног покрета који је јуришао на уштогљена правила просветитељства и рококоа, славио природне законе и слободу личности, покрета који је добио име »Sturm und Drang« (Полет и жестина) настојали су да се понашају, мисле и говоре као Вертер.

О „Вертеру", за и против њега, написана је читава библиотека, драматизован је за позорницу, Пучини, Масне и Врел компоновали су по њему три опере, доспео је на велике и на мале екране.

ДОК СУ ЦВЕТАЛЕ ЛИПЕ

Уважени царски саветник Јохан Каспар фон Гете није био баш најзадовољнији схватањима свог двадесет двогодишњег сина који је у Лајпцигу и Стразбуру завршио правне науке. До њега су допрли гласови да се млади Јохан Волфганг више него правним наукама бави Хомером, класичним језицима и лепим госпођама којима посвећује стихове. Часни Јохан Каспар се уплашио да ће његов син потонути у загрљајима лепе деветнаестогодишње Фредерике Брион, па је одахнуо кад је младић успео да се откине од своје жарке љубави и да се врати у родни Франкфурт на Мајни.

Отац је сину у Франкфурту отворио адвокатску канцеларију, али се убрзо уверио да од тога неће бити ништа. Млади доктор права је уместо правничких тужби и одбрана писао расправу „О немачкој архитектури" и довршавао прву верзију „Геца од Берлихингена", драме која ће усковитлали покрет »Sturm und Drang«.

Угледни Јохан Каспар је ипак желео да сину обезбеди сигурну каријеру, па му је нашао место у Државном коморном суду у Вецлару на Лани. Тако је доктор Јохан Волфганг фон Гете маја 1772. стигао у Вецлар. Пролеће је бехаром окитило брежуљке око Лане, а мрачне архиве царског суда заударале су на мемлу и паучину. Млади доктор је по читаве дане лутао поред реке, слушао зујање пчела лежећи под неким дрветом. Или се играо с децом под липама. Није му ни на крај памети падало да листа акта исписана готицом. Сваке вечери је у гостионици „Код престонаследника" с вршњацима уз винске бокале певао веселе песмице, или расправљао о праву ослобођеног генија да руши конвенционална схватања и да у том рушењу страда.

Гете се присно спријатељио с неколико година старијим колегом Хансом Кристијаном Кестнером који се од њега разликовао по томе што је био вреднији на послу у суду и сиромашнији темпераментом и маштом.

Још један гост „Код престонаследника" је привлачио Гетеа: Карл Вилхелм Јерузалем, секретар посланства књежевине Брауншвајг. Јерузалем је био Гетеов вршњак. Имао је бледо сетно лице, био је плах и не много дружељубив. Као бунтовни грађанин, облачио се другачије него надувена рококо аристрокатија: плави фрак с месинганом дугмади, жуте панталоне, мрке чизме.

ПРИЈАТЕЉЕВА ВЕРЕНИЦА

Кад су на обалама Лане најлепше замирисале липе омладина Вецлара приредила је забаву с игранком у оближњем засеоку. Гете је на игранку кренуо с једним својом рођаком и још једном „добром, лепом, иначе незнатном девојком". Уз пут је весела тројка с кочијама свратила по Шарлоту Буф, кћерку једног достојанственика тевтонског реда, удовца с пола туцета деце.

Доктор Јохан Волфганг фон Гете није слутио да ће Шарлота-Лота, грациозна плавуша веселе нарави и чврста карактера, оставити приличног трага у његовом животу и заузети почасно место у историји немачке романтичарске књижевности.

Гете је на забави играо с Лотом „контрданс" и валцер. Допала му се плава девојка која је умела и да слуша и да говори с много разумевања, у којој је било „толико доброте поред толико одлучности и мирноће душе".

После извесног времена на забаву је стигао Ханс Кристијан Кестнер и пришао Лоти и Гетеу. Млади песник је са запрепашћењем сазнао да је Лота, по мајчиној жељи, од своје петнаесте године вереница његовог пријатеља и да ће се ускоро за њега удати.

Гете се заљубио у Лоту, а ни она није могла остати равнодушна према њему. Кестнер је био образован, пријатан, постојан и вредан човек, пред којим је стајала сигурна каријера. Једном речју, идеалан кандидат за мужа и оца породице. Млади Гете је био сушта супротност: леп, духовит, лепршав, непостојан, песник страсног темперамента.

За Лоту је избор био врло тежак. Може јој се веровати да је, мада тешка срца, одржала реч задату веренику, јер је верност сматрала неприкосновеном дужношћу. Истина, између ње и Гетеа дошло је до неколико романтичних пољубаца, али је она одмах све признала веренику, претрпела његове прекоре и добила од њега опроштај.

Гете је о љубави и верности мислио сасвим другачије. Он је љубав сматрао неопходном пратиљом

ТЊЕ
ЕРА

живота, а верност нечим што добро пристаје једино у књигама. Он је читавог живота био заљубљен у неку жену, последњи пут као старац од седамдесет четири године, кад се у Маријанским лазнама — Мариенбаду преко ушију заљубио у деветнаестогодишњу Улрику фон Левецов коју је опевао у предивним стиховима „Мариенбадске елегије".

Гетеу је једино Лотино поштовање вереничке оданости помогло да не изигра Кестнерово пријатељство и поверење и он се тиме касније прилично поносио.

У овом необичном љубавном троуглу Кестнер је био најразумнији. Једноставно је чекао да види како ће се ствари развијати, а кад се ситуација разбистрила повољно по њега, понашао се као да је све од почетка било глатко и ведро.

Гете је озбиљно патио због несрећне љубави према лепој Лоти. Касније, сећајући се тих дана, писао је пријатељу, композитору Цвитеру:

„Само ја знам каквих ме је напора стало да ме у оно време не однесу таласи смрти!"

САМОУБИСТВО ВИЛХЕЛМА ЈЕРУЗАЛЕМА

Кад се Гете уверио да је поред Лоте осуђен само на платонску љубав и бесплодне патње, учинио је оно што је понављао читавог живота. Побегао је од Лоте, као што је пре ње побегао од Федерике Брион, а после ње од Лили Шенеман с којом се чак верио, Шарлоте фон Штајн, Мине Херцлиб и других жена.

Пре одласка написао је писмо Лотином вeренику:

„Да сам остао још тренутак само, не бих се више могао уздржати!"

У писму Лоти говори другачије:

„Ипак се надам да ћу једном поново доћи!"

Гетеова нада се остварила. Видео је Лоту још једном, 45 година после одласка из Вецлара, кад је већ био олимпијац у Вајмару. Тај сусрет је Томас Ман овековечио у чувеном делу „Лота у Вајмару".

Гете је растанак с Лотом схватио као тешку казну, туговао је, чак очајавао, али је знао добар лек за своју бол. Читавог живота је олакшавао срце „кристалишући из великих болова мале песме". Да би се ослободио сећања на Лоту, одлучио је да напише роман о својој несрећној љубави. Био је сувише велики уметник да не би схватио да романтична љубав у Вецлару није довољна основа за велико дело.

Док је размишљао у какву форму да одене своју исповест и чиме да јој повећа садржајну тежину, сазнао је за трагичну смрт сетног побуњеника Карла Вилхелма Јерузалема.

Дипломата грађанског рода из Брауншвајга заљубио се несрећно у удату жену из вишег сталежа и због тога је био извргнут јавним увредама и презиру племства. У очајању је од Кестнера, који је у то време већ био срећан муж лепе Лоте, позајмио пиштољ и устрелио се.

Гете је спојио своју несрећну љубав са Јерузалемовим трагичним друштвеним сукобом. Вертер је по спољашности и трагичном крају био верна копија Јерузалема, Лота је у роману остала права Лота, а Вертерова болна љубав према Лоти је верно одсликавала Гетеову љубав.

У „Јадима младог Вертера" најгоре је прошао Гетеов пријатељ и Лотин муж Кестнер који у роману носи име Алберт.

ТРГОВАЦ УСОЉЕНИМ ХАРИНГАМА

И Албертов лик је Гете узео из живота. Баш у време кад се спремао да напише „Вертера" Гете се у Франкфурту заљубио, и то опет несрећно, у шармантну Максимилијану Ларош, која се управо у осамнаестој години удала за готово три пута старијег Ломбардијца, удовца с петоро деце и трговца усољеним харингама, уљем и брашном, који се звао Пјетро Антонио Брентано.

Гете је сваке вечери долазио у Брентанову кућу и са лепом Макси свирао на клавиру и расправљао о поезији. Трговац који је за гомилу златника управо намеравао да купи улазницу у више аристократско друштво, трпео је неко време песника без пара. Кад му се најзад веза између Макси и Гетеа учинила сувише незгодна, дошло је до лома и Гете је претрпео увреде сличне оним које Јерузалем није могао да преживи.

Тако је у „Страдањима младог Вертера" Лотин муж добио неке, нимало пријатне карактерне и интелектуалне црте трговца Брентана. Кад је Кестнер прочитао Гетеов роман-дневник, рекао му је, сигурно нимало благим речима, шта мисли о маскаради у његовом сочињењу.

Шта су све мислили и осећали људи — узори за протагонисте Гетеовог романа о трагичној љубави и друштвеним неспоразумима који је толико узбудио немачку омладину у другој половини 18. века и изазвао врло оштре полемике, можемо само да претпоставимо.

Извесно је да се права Лота, Шарлота Буф-Кестнер, није нимало пријатно осећала кад су је радозналци салетали распитујући се како се стварно одвијала љубавна идила између ње и Гетеа.

Лотин муж се правио да није ни чуо за „Вертера", а то је вероватно и било најмудрије што је могао да уради.

Трговац усољеним рибама био је исувише необразован да би уопште обраћао пажњу на разговоре о неканвом роману.

Било је доста девојака које су у Лоти хтеле да препознају себе јер је Гете био лептир који је облетао многе баште. Песник се у једном писму пожалио да га те „бројне Лоте неизмерно муче, па се, ако је нешто погрешио пишући „Вертера", већ због њих осећа довољно кажњен".

У сваком случају морамо да будемо захвални Шарлоти Буф и идили у расцветаном Вецлару на Лани за један од романа који су највише узбуркали духове у 18. столећу.

А. Р.

МИНИ-КВИЗ

1. Шта је Ахерон?
2. А еутермија?
3. Бандола је . . .
4. Ко је компоновао оперу „Кармен"?
5. Букефал је . . .

ОДГОВОРИ:

1. У грчкој митологији, река жалости у подземном свету преко које нико није могао два пута да пређе. 2. Стање организма топлокрвних животиња када тело има нормалну температуру (код човека између 36 и 37 степени Целзијуса). 3. Жичани инструмент сличан мандолини који се још назива пандора или бандура. 4. Жорж Бизе (1838—1875), француски композитор. 5. Према легенди, коњ Александра Македонског који је са великим војсковођом учествовао у свим његовим победоносним походима. А када је убијен у бици на индијској реци Хидаспу, Александар је на том месту основао град Букефалу.

ЛАКОМИ РИБАРИ

ПОЗНАТИ СУ МНОГИ СЛУЧАЈЕВИ У КОЈИМА ЈЕ ДЕЛФИН УБИО АЈКУЛУ, АЛИ НИЈЕДАН ДА ЈЕ ТО ИСТО УЧИНИО С ЧОВЕКОМ. МЕЂУТИМ, ОНИ СУ ЖРТВЕ ЛАКОМИХ РИБАРА.

Делфин, страх и трепет ајкула, нежан је друг у игри с човеком.

Почетком ове године многи дневни листови објавили су вест која је запрепастила целокупну светску јавност: јапански рибари ухватили су својим мрежама преко 1000 делфина у водама око острва Кјушу! За тај „подвиг" били су прилично добро награђени: за сваког уловљеног делфина добили су по 220 динара.

Када су их на конференцији за штампу новинари упитали како је до овог помора дошло, јапански рибари су кратко одговорили:

— Делфини су прави морски гангстери: угрожавали су нам улов других морских риба и сипа.

Ову њихову изјаву научници су „на нож" дочекали, посебно Американац др Џон Лилеј који каже:

— Делфини су необично разумна бића: оно што је човек на земљи, они су у води. Њихов мозак је за око 40 процената већи од нашег и можда су баш захваљујући тој чињеници у стању да опонашају човеков говор. Прилично пискутаво, додуше.

Приликом извођења једног експеримента наредио сам делфину којег сам сам дресирао: „Хајде, понављај лепо **за мном!**" — и он је заиста поновио све оне речи које сам желео да изговори.

Кад делфини подржавају људски говор, они заправо проширују сопствени језик који се састоји од пискутања, цоктања и звиждања.

Доктор Лилеј тврди да његови штићеници не опонашају људски говор на начин на који то чине папагаји, они, по њему, разумеју и њихово значење.

— Делфини могу да кажу „волим те!" и те речи то заиста и значе. Већ одавно је познато да су веома наклоњени људима.

Велики број научника дели мишљење др Лилеја: као и он приписују овом сисару готово људске особине.

О. В.

МИКРОСИЈАЛИЦЕ

Сијалице минијатурних размера, намењене за осветљавање циферблата ручних часовника, скала различитих прибора, итд, почеле су да се производе у СР Немачкој. Сматра се да су то за сада најмање серијски произведене сијалице на свету. Дужина им је 2,8, а пречник 0,8 милиметра.

РАФАЕЛ

ПОЗНАТИ СЛИКАРИ

1 **ПОЗИВ ПРИЈАТЕЉА** — Већ четири године Рафаел живи и ради у Фиренци кад једног дана добија позив од пријатеља Браманта, који је по налогу папе Јулија II радио на реконструкцији базилике Св. Петра, да дође у Рим. У „вечни град" млади сликар стигао је у септембру 1508. године, да започне најплоднији и најзначајнији период свога стваралаштва. У том римском раздобљу, које ће потрајати пуних 12 година — све до уметникове смрти, главно место у његовом раду заузимају слике у ватиканским одајама — станцама.

2 **РАД У СТАНЦАМА** — У унутрашњости Ватикана, чији је већи део украшен сликама славних сликара међу којима је и Пјетро дела Франческо (сачуване су само неке декорације док је остало у потпуности поново урађено) Рафаелу је поверена декорација Станце дела Сегнатуре — суднице и три собе које се надовезују на ову. И — убрзо се видело да ће положити испит. У току две године, колико је радио на првим фрескама, Јулије II је стекао велико поверење у њега. Понудио му је пријатељство и заштиту

3 **АТИНСКА ШКОЛА** — По наруџби Јулија II Рафаел ватиканске станце украшава фрескама с историјским, митолошким, алегоријским и библијским темама (Теологија, Поезија, Филозофија, Право, Изгон Хелиодора из храма, Миса у Болсени, Сусрет Леона I с Атилом, Ослобођење св. Петра, Пожар Борга). Ова његова дела величају папинство и жигошу непријатеље који својим инвазијама прете Италији, а у раду су му помагали ученици и сарадници Себастјано дел Пјомбо и Ђулио Романо. У низу великих композиција посебно се истиче она са филозофском темом — „Атинска школа" (Scuola d'Atene) на којој су приказани Платон, Аристотел и друге личности тог времена. Поред портрета његових савременика и пријатеља, на њој је, како се верује, и Рафаелов аутопортрет. Уметник је Ватикан украсио још многим својим делима, али се фреске у станцама сматрају његовим врхунским успехом. Кад их је видео, Јулије II није могао да сакрије своје задовољство.

ДОЂИ У РИМ!

4 **ТРИЈУМФ ГАЛАТЕЈЕ** — За време боравка у Риму Рафаел је израдио бројне портрете високе уметничке вредности. Са 25 година стекао је репутацију једнаку оној коју су имали највећи мајстори италијанске ликовне уметности тог времена. Он не само да може да се мери с Микеланђелом него га у много чему чак [illegible]. У Ватикану још следе његови нацрти за фреске у собама — [illegible] слике за [illegible] с библијским призорима — а затим ради фреску Тријумф Галатеје у једној од кућа виле Фарнезина. Илустрација приказује Рафаелов рад на овој фресци.

5 **ПОСЛЕ БРАМАНТЕА** — Велики архитекта Браманте, Рафаелов заштитник и пријатељ, умире 1514. године и папа Лав X именује младог уметника за управитеља градње базилике Св. Петра, као и за префекта античких споменика. Радећи на базилици Св. Петра и израђујући нацрте за неке и за [illegible] грађевине Рафаел следи Брамантеов стил високе ренесансе, али га [illegible] и [illegible] [illegible] да [illegible] своју генијалност.

6 **50 ШТИЋЕНИКА** — Поред тога што је био изузетно уметнички надарен, Рафаел је уливао поштовање онима који су га окруживали и лепотом свог изгледа, шармом својих манира и својом добротом. Сматран је једнаким принчевима и кардиналима, због чега је могао да се креће у средини у коју је мало који уметник доспевао, али је и поред тога остао близак обичном свету и увек спреман да помогне младим уметницима. Његова палата у близини Св. Петра штитила је око 50 ђака који су под његовим надзором завршили неколико његових дела.

7 **ПОСЛЕДЊА ЖЕЉА** — Рафаел је био уметник високе ренесансе, занесен класичном хармонијом и идеалном лепотом. Његов цртеж је чист, композиција је јасна, колорит ведар. Оставио је бројна дела велике уметничке вредности иако је живео само 37 година. У пуном стваралачком полету, 6. априла 1520. године подлегао је температури од које је патио последњих десетак дана. Према његовој последњој жељи сахрањен је у Пантеону (цркве Санта Марија Ротонда), најбоље очуваном споменику старог Рима, града који је украшен његовом уметношћу.

ПОСЛЕДЊА БОРБА НЕУСТРАШИВОГ ВУКА

Ноћ, мрачна и пуста, владала је над Крновом. Повремено, тишину су реметили крици птица који су се чули ту и тамо. Чинило се да на планини нема људске душе. Био је то само привид, јер се уском стазом кроз шуму пробијала група Црногораца на челу са Вуком Лопушином.

Група се кретала притајено. Циљ пута били су турски торови са овцама разасутим на крновским пашњацима. Црногорци су се пришуњали првом и неколико тренутака осматрали, а затим се неопажено повукли. До свитања су обишли преко седамдесет торова. Када су се вратили у табор, неколико стотина Брђана сколило их је да чују шта су открили.

— Не ваља, браћо! — започео је Вук. **— Торина је много, ал' Турака више! Држе оседлане коње и чекају на нас! Ако их сада нападнемо, лудо ћемо погубити главе! Зато не идите на њих!**

Међутим, Вук, који је тада важио за једног од најхрабријих људи Црне Горе, никако није могао одвратити Брђане од намере да ударе на турске торове. Штавише, и он је подлегао чим је неки виђенији Црногорац иступио и назвао га кукавицом.

ОСТАО ЈЕ САМ

Тако је, једне од последњих година 18. века започела бесмислена битка између Црногораца и Турака на Крнову. Вук је тада имао око четрдесет година.

Борба је трајала кратко. Пошто је Турака било далеко више, Црногорци су морали да повуку уз велике губитке. Вук није хтео. Секао је јатаганом, пуцао из џефердара, налетао на Османлије, а кад је смакао и чувеног јунака Усу Мустафагића, на њега је коњима јурнуло седморо браће из породице Авди-Љуца. Најснажнији од њих, познати мегданџија Авде-Љуца Усо испречио му се и позвао га на двобој.

— Стани, Вуче, ако си јунак! Немој гађати џефердаром, већ ходи да се сијечемо!

Вук се осврнуо и видео да је остао сам на бојишту. Могао је да нагна коња у трк и утекне, животиња под њим још је била чила, али се сети завета датог браћи и дружини да од Турака неће бежати. Знао је да међу њима има добрих мегданџија, нарочито су Авди-Љуце из Никшића биле на гласу, али му је исто тако било јасно да им није много веровати. А могао је да се сети једног догађаја са чланом велике породице Авде-Љуца, детињства, Требјесе, па младости . . .

ОД ДРУГИХ СЕ ЧУВАЈ

Лепи доме у Требјеси, како си знао да будеш и чемеран! Отац Вуков Јоко Лопушина живео је са женом и три сина у том старом граду подно Требјешке Главице код Никшића мучећи се у немаштини. Њега. Вукашина (Вука), рођеног око 1760, као десетогодишњег дечака дао је извесном никшићком бегу да га служи за стан и храну. Растао је Вук и израстао у кршну људину. Упоредо, у њему је нарастала и мржња према Турцима. И

[illegible]

морао је да дође дан кад је окренуо леђа Никшићу и обрео се у хајдуцима.

Брзо се прочуо као јунак. Османлије су га се плашиле као живе ватре. Истовремено су га и поштовале због части до које је држао више него до живота. Није узмицао пред њима макар их било стотину. Додуше, он је избегавао такве ситуације, али је, ипак, за првих дана свог хајдуковања у младости неком приликом бануо у црногорску кућу недалеко од Никшића пуну наоружаних Турака. Како није хтео да узмакне, мирно је затворио врата за собом и поздравио их:

— Помага вам Бог, Турци! А ако вас је и много, жив вам се и без замјене нећу дати!

Османлије су га умириле речима да не желе борбу и позвале да попије с њима коју чашу. Вук је прихватио. Пре него што је сео, један члан породице Авди-Љуца који се ту затекао, повукао га је у страну и шапнуо му:

— Од мене ти вјера, а од других се чувај! Нема тог Турчина које се не би дичио да убије Вука Лопушину, ма из потаје. Зато бјежи!

Вук га послуша. Турци поскакаше и машише се оружја да припуцају за њим, али их Авди-Љуца заустави кубурама.

— Нећете, јок! Ако ви је жеља да убијете Вука, а ви то ајте јуначки, око на око, ево вам пољане па се с њим одмјерите, а он ће вам вазда као јунак на биљегу стати!. . .

Од тада је прошло много времена. Вук то никада није заборавио, а ево, сада је куцнуо час да подели мегдан баш са Авди-Љуцама! Сјахао је с коња, одложио кубуре и латио се јатагана. За то време Турци су начинили круг око њега и Авде-Љуце Уса.

СВЕ СЕ ОДИГРАЛО БРЗО

Противници су се одмеравали неко време, а онда кренули један на другог. Иако као одваљен од брега, Вук је корачао гипко не скидајући поглед са Уса. Чврсто је стезао дршку јатагана. И Турчин је био на опрезу. Вук је пожелео да Усо први замахне; уздао се у своју окретност и готово био сигуран да ће избећи ударац што би му помогло да Турчина, понетог инерцијом, одмах смакне.

Лукави Усо као да је назрео шта Вук смера. Дошавши му надохват руке, стао је и чекао да противник први удари. Лопушина није издржао: свом силином сручио је јатаган на Усину главу. Успео је да га окрзне по обрви. Турчина је облила крв. Реаговао је муњевито и јатаганом одсекао Вуку десну шаку.

Неустрашивог Црногорца обузео је бес какав никад у животу није осетио. Махнито је јурнуо на Уса, зграбио га левом руком за гушу, оборио на земљу, клекао му на прса и стао да га дави. Све се одиграло тако брзо да Турчин није стигао ни да пусти гласа.

Видећи да ће им погинути најбољи човек, Турци се ускомешаше и заграјаше. Виђени Демир Кајовић потрже оружје и опали у Вука. Издишући, Вук погледа Уса који се једва искобељао испод њега и процеди:

— Болан, Усо, у твојем је роду било и честитијех људи!

М. Тодоровић

EUROCREM[R]

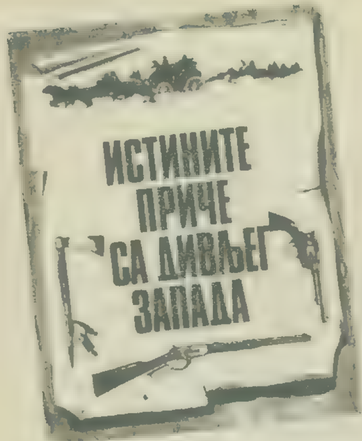
намазан на хлеб

EUROCREM
ЈЕ ХРАНЉИВ,
УКУСАН, ЗДРАВ
ЈЕР САДРЖИ МЛЕКО,
ЛЕШНИК, КАКАО...

ЗА ГЕНЕРАЦИЈУ КОЈА РАСТЕ!

ЗБОГ НЕВЕРНЕ КОРЕ

— БИЋУ У ПАКЛУ, МОМЦИ, ПРЕ НЕГО ШТО ВИ СЕДНЕТЕ ЗА ДОРУЧАК — ДОВИКНУО ЈЕ С ВЕШАЛА ЦРНИ ЏЕК КАУБОЈИМА КОЈИ СУ СЕ ОКУПИЛИ ДА ВИДЕ ЊЕГОВО ПОГУБЉЕЊЕ.

Једног јесењег дана 1897. године у Клејтон, у Новом Мексику, ујахао је, покривен црвеном прашином Том Кечам. Била је то људина од готово два метра с дугим црним брковима.

И Том и његов коњ били су измрцвaрени и врло уморни. Том је четири месеца раније повео са свог малог ранча повелико крдо говеда на север, на пијацу жељну меса. Сад се враћао с кесом у којој су звецкали златници.

Ма колико да је био уморан, није хтео да се одмори у Клејтону. До ранча је још имао пола дана јахања, али га је тамо чекала Кора. Најзад ће, кад је коначно скупио неку пару, моћи да се венча с њом. На уснама му је још гореo њен пољубац на растанку.

— Томе! — поштар Бенсон је изашао из канцеларије и махао му писмом. — **Ово је за тебе!**

КО ЈЕ ЦРНИ ЏЕК?

Том Кечам узе писмо не силазећи са седла, отвори га и поче да чита. Одједном јаукну, пресамити се у седлу, затим се усправи, мамузну уморног коња и, испраћен зачуђеним погледима грађана, изјури из Клејтона.

„Чим сам ти угледала леђа, отишла сам са Слимом“, писало је у Корином писму. **„Ти ћеш увек бити само гонич стоке! Идем са Слимом у Стантон где ћемо се венчати. Не тражи ме! Кора!“**

Том Кечам је одјахао на обалу Перико реке. Пуковник Џек Потер је исте вечери причао уреднику листа „Шериф и полиција“:

— Том Кечам је полудео. Затекао сам га како се на обали Перикоа удара из све снаге кундаком „колта“ у главу и кука док му крв тече низ лице. Нисам смео да му приђем. Полудео је, кажем ти. Могао је да ме убије!

Том Кечам је напустио свој мали ранч. Одјахао је на север, у Вајоминг, где је у „Рупи у зиду“, разбојничкој тврђави у живој стени, царевала банда „Дивљих јахача“, чувеног Бача Касидија. С „Дивљим јахачима“ јахао је и Томов брат Сем.

— Имао си право, Семе! — рекао је Том брату пошто му је испричао да га је Кора напустила. — **Увидела је да ћу увек бити само мали, бедни ранчер. За све су криви Јенки и њихова проклета бодљикава жица! За сточара више нема места под сунцем!**

— Осветићемо им се, Томе! — рече Сем. — **Рушићемо те њихове ограде и пљачкати њихове проклете железнице! Нећемо јахати под Бачовом командом. Створићемо сопствену дружину. Засад имамо три добра момка, а ускоро ће нас бити још више!**

Те исте вечери Сем и Том Кечам су с познатим десперадосом Елзом Лејом, Џорџом Френксом и Вилом Карвером, званим „Бронко Бил“ сковали план за први напад на железницу.

Зауставили су „Колорадо и Саутерн Рејлрод“ и опљачкали га.

После те пљачке спустили су се у Нови Мексико и почели да руше ограде и отимају стоку. Том Кечам је, под именом Црни Џек, постао са својом бандом страх и трепет јужних држава.

У пролеће 1899. године банда је други пут опљачкала исту железничку композицију, а онда у року од три месеца још три пута.

Железничка компанија задужила је свог најбољег детектива Вилијема Реноа да на било који начин ликвидира Црног Џека и његове јахаче.

После дугог и стрпљивог распитивања, Рено је сазнао да у јулу 1899. браћа Кечам намеравају да опљачкају композицију железнице „Ачисон-Топека-Санта Фе“. Уз помоћ шерифа Едварда Фара из Хуерфана, у Колораду, и шерифа Била Лава из Симарона, скупио је снажни одред полицајаца и добровољаца и поставио заседу Црном Џеку у Кањону Ђурана где су намеравали да изврше препад.

Фото-репортер »Њујорк тајмса« снимио је погубљење Црног Џека.

Дошло је до жестоког окршаја. Црни Џек је устрелио шерифа Фара а његов брат и Елза Леј су изрешетали Лава. Један метак погодио је Сема Кечама у десно раме, али је он с братом и Френксом успео да умакне, док је Елза Леј пао у шаке Вилијема Реноа.

Неколико дана касније браћа Кечам су сами, на истом месту, покушали да зауставе воз. Кондуктер Френк Харингтон је био колико храбар, толико и присебан човек. Пажљиво је нанишанио и једним метком из „винчестерке“ разнео већ рањено раме Сема Кечама, а онда је отворио брзу паљбу на Црног Џека. Харингтону су се придружили и други кондуктери и неколико путника и Црни Џек је морао да побегне остављајући тешко рањеног брата.

НЕВИНИ НЕ СМЕЈУ СТРАДАТИ!

Ухваћени Сем је у затвору изјавио да се зове Френк Стивенс, да је један од људи Бача Касидија, да Црног Џека познаје само по чувењу.

Није успео да обмане полицајце. Капетан Џон Бојд који је учествовао у заседи у Кањону Ђурана препознао га је и оптужио за убиство шерифа Лава.

Видећи да је све изгубљено, Сем Кечам је покушао да олакша оптужбе против брата.

— У реду, капетане! — рекао је Бојду превијајући се од болова у рањеном рамену. — **Ја сам Сем Кечам, познат као Црни Џек. Ја сам убио и шерифа Лава и шерифа Фара. Ја сам стари разбојник. Мој брат је новајлија у том послу. Дошао је к нама само зато што је био очајан, јер га је напустила девојка коју је волео.**

— Лажеш, Семе! — рекао му је Рено. — **Твој брат је Црни Џек и ја се нећу смирити док га не пошаљем на вешала. Ти то нећеш доживети, јер ћеш висити кроз неколико дана!**

Сем Кечам није доживео суђење. Одсекли су му смрскану руку, али је умро од

Том Кечам (десно) са разбојником званим Чакон у затвору пре погубљења.

тровања крви, неколико дана касније.

Изгледа да је после братове смрти Том Кечам — Црни Цек одлучио да се врати на пут закона. Неко време се о њему није ништа чуло, а онда се једног дана вратио на одавно напуштени ранч код Клејтона. Преварио се у рачуници. Вилијем Рено је за њим трагао као ловачки кер. Увече 20. априла 1901. године одред наоружаних ранчера и полицајаца опколио је његову брвнару. Бранио се храбро до последњег метка. Кад се предао, крварио је из неколико рана.

Док је чекао на суђење, у затвору је написао писмо уредништву „Њу Мексикену“ у Санта Фе:

„Никада нисам порекао да сам крив за пљачку воза „Колорадо и Саутерн Рејлрод“ у Фолсому и никад нисам порекао да сам учествовао у Стеин Пасу у пљачки „Јужног Пацифика“. Због тога последњег напада три невина човека чаме у затвору: Лионард Алберсон, Бил Вотерман и Волтер Хофман. У препаду у Стеин Пасу учествовао сам ја лично, а са мном још и Дејвид Едкинс, Ед Калех, Карвер — Бронко Бил и мој брат Сем. Не свиђа ми се кад невини људи испаштају за злочине других!“

СМРТ УЗ ВИОЛИНУ

Том Кечам — Црни Цек је осуђен на смрт вешањем. У „Њујорк тајмсу“ се 24. априла 1901. године појавио чланак следеће садржине:

„Блек Џек је кроз прозор своје ћелије посматрао како у дворишту затвора подижу вешала“.

— Врло добро, момци! — повикао је кад су вешала била готова. **— Али зашто не срушите ограду да би сви могли да виде како уми ре прави човек?**

Кад је дошао свештеник, Кечам га је одбио с осмехом:

— Умрећу, падре, онако како сам живео. Побрините се за то да неко засвира виолину док се будем њихао на конопцу!

После тога се степеницама попео до вешала и сам себи натакао омчу.

— Бићу у паклу, момци, пре него што ви седнете за доручак! — довикнуо је весело каубојима који су се окупили око вешала.

Навукли су му на главу црну капуљачу. Завладала је кратка тишина.

— Пусти поклопац! — командовао је Црни Цек.

Поклопац је пао и он је био мртав.

Џелати су погрешно израчунали дужину Кечамовог пада и тежину његовог диновског тела. Од силног трзаја конопац му је откинуо главу.

Његови биографи за његове злочине оптужују Кору, девојку која га је подмукло напустила. Детектив Рено, међутим, тврди да су браћа Кечам од рођења били потенцијални злочинци.

А. Р.

МАЧКА ПУТУЈЕ ЛИФТОМ

Када је недавно Герда Дирнберг из Констанца у Швајцарској, пошла да посети пријатељицу, на простирци испред улазних врата зграде седела је једна крупна сива мачка. Очигледно, чекала је да наиђе неко ко ће отворити врата па да тако уђе у кућу. Чим је жена одшкринула врата, мачка је у тренутку шмугнула унутра и стала испред лифта. И кренуле су даље заједно. Сместивши се у једном углу лифта, маца мирно наслони главу на предње шапе и затвори очи као да је пред њом ко зна колико путовање. На седмом спрату, где је становала њена пријатељица, Герда отвори врата лифта мислећи да ће и њена сапутница изаћи, али она ни да се помери. Уто се пред вратима стана појави и Гердина пријатељица. Објаснила је Герди да маца необично ужива у вожњи лифтом и даноноћно сачекује станаре да јој удовоље.

ЕКСПЕРИМЕНТИ ОТКРИВАЈУ ЗАБЛУДЕ

ОПАСНО ДИСАЊЕ

АКО ДУБОКО ДИШЕТЕ ДЕСЕТАК МИНУТА, ГОТОВО ЈЕ СИГУРНО ДА ЋЕТЕ СЕ ПОСЛЕ ТОГА — ОНЕСВЕСТИТИ ЈЕР ЋЕТЕ ОРГАНИЗАМ »ПРЕПУНИТИ« КИСЕОНИКОМ

Ово, ипак, немојте покушавати: ако десетак минута дубоко удишете ваздух, готово је сигурно да ћете се после тога времена онесвестити. Али, зашто се то дешава, када, на пример, сваког јутра спикери радио-станице широм света позивају своје слушаоце да, док раде гимнастику, дишу што дубље? Одговор је једноставан: тада се организам — препуни кисеоником.

Донедавно се сматрало да се приликом дубоког дисања свака ћелија човековог организма засићује кисеоником, а то значи да се процес размене материја одиграва знатно боље, односно да се брже ослобађа енергија неопходна за животне процесе. Тако су неки научници правили и следеће поређење: организам је велики пламен — што је више кисеоника, то је пламен већи.

ЖИВОТИЊЕ СУ УГИНУЛЕ

Захваљујући прецизним инструментима који су показали да се приликом честог дубоког удисања садржај кисеоника у крви не повећава, испоставило се да те тврдње нису тачне, јер је „течност живота“ већ засићена кисеоником и приликом нормалног дисања.

Наиме, у случају када човек десетак минута дубоко удише, долази до супротне појаве: читаво тело постаје презасићено кисеоником, а свака ћелија тада почиње да пати од — недостатка кисеоника! Али, како?

Када дубоко удахнете и издахнете ваздух, из сваке ћелије организма одлази велика количина угљен-диоксида. А ћелија може нормално да функционише само када се у њој налази 1—2 одсто кисеоника и 7—8 одсто угљен-диоксида. Приликом дубоког удисања, а самим тим и издисања, угљен-диоксид „изветрава“, заправо, проценат овог гаса се нагло смањује у ћелијама. Нарушавање постојеће равнотеже доводи до поремећаја функције нервног система, али и до поспешавања лучења неких ензима који појачавају размену материје и енергије. Јер, чим се ензими активирају, повећава се метаболизам уз обилно коришћење кисеоника: то некада може довести до нагле исцрпљености организма, па и до трагичног краја. То су, бар, показали експерименти са животињама које су угинуле после десетак минута дубоког дисања.

ФАКИРИ ТО ЗНАЈУ

Током еволуције организам човека је створио низ заштитних механизама који спречавају да угљен-диоксид „ветри“, као што су скупљање бронхија и крвних судова. Заправо, у случају да човек, због физичког напора, на пример, нема довољно ваздуха, тада се у мозгу аутоматски узбуђују центри за дубоко дисање, па у тим тренуцима плућа почињу нагло да се шире, али се у исто време крвни судови скупљају. Ови процеси, независно од вољних радњи, омогућују да из крви свака ћелија „извуче“ и најмању количину кисеоника, као и да у њима остане оптимална количина угљен-диоксида.

У Совјетском Савезу неке болести, попут астме, стенокардије, па чак и инфаркта, лече се тако што се пацијенти уче да уместо дубоког или нормалног дисања, то чине што спорије, да дишу веома „плитко“ и у што већим размацима. А они болесници који су овладали овом методом, постали су отпорни и на неке болести, као што је грип, па чак и физички издржљивији. Ретко и „плитко“ удисање ваздуха одлично знају и чувени индијски факири: захваљујући савлађивању технике, они су у стању и неколико дана да проведу закопани у земљи, чак и на дубини од неколико метара!

Б. Ј.

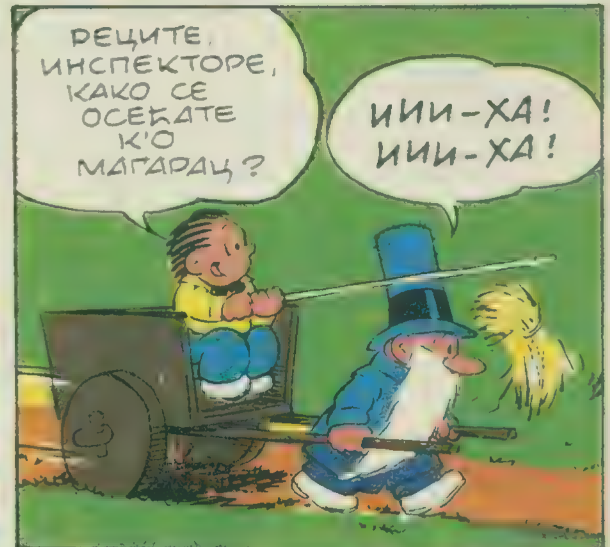
БИМ И БУМ

BABALU стрип

ЗАКОН КОЛТА: ОСВЕТА

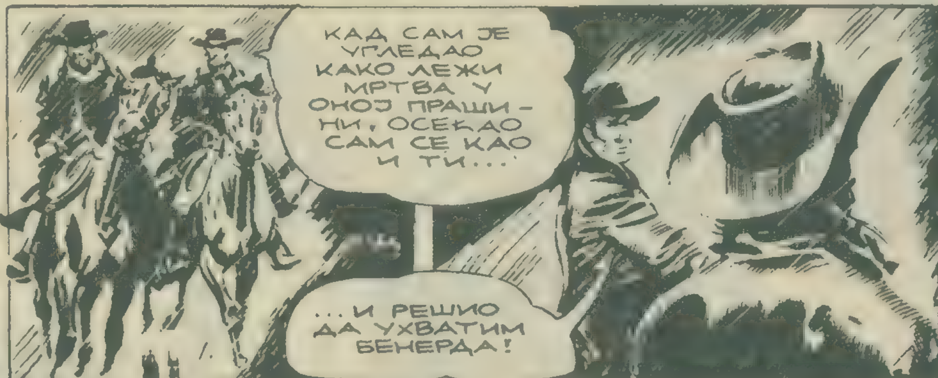

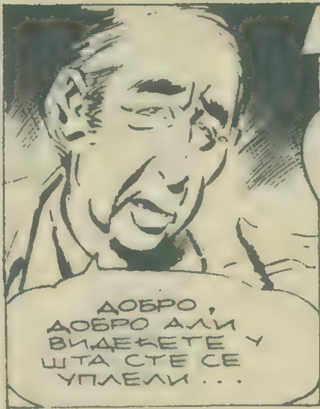

БРЗО, ИНАЧЕ...

ДОБРО, ДОБРО АЛИ ВИДЕЋЕТЕ У ШТА СТЕ СЕ УПЛЕЛИ...

КАСНИЈЕ....
ОВДЕ ЋЕМО ПРЕНОЋИТИ, АКО НЕМАШ НИШТА ПРОТИВ...

ОТВАРАЈ, ЏЕПСЕ, БРЗО!

ТЕШКО НАМА, ЕВО ПАКЕРА СА ОЛДХАМОВОГ РАНЧА.

ШТА ТРАЖЕ ЊИХОВИ КОЊИ ОВДЕ, ЏЕПСЕ?
НЕВРЕМЕ ЈЕ, КОЊИМА ТРЕБА ЗАКЛОН...

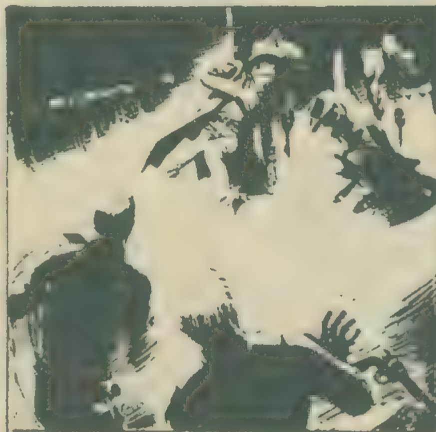

ИЗБАЦИ ИХ!

ГЛЕДАЈ СВОЈА ПОСЛА! НАШИ КОЊИ ОСТАЈУ ОВДЕ!

ЈА ТИ КАЖЕМ ДА НЕЋЕ!

НЕЋЕМО ИХ ПОМЕРИТИ ОДАВДЕ!

ШТА КАЖЕШ?

ВЕНЕ, ЈЕСИ ЛИ ДОБРО?
РАЊЕН САМ...

ИДЕМ ПО ДОКТОРА!
НЕ, КАСНО ЈЕ, УМИРЕМ! АЛИ...

...ОБЕЋАЈ МИ ДА ЋЕШ ПРОНАЋИ БЕНЕРДА...

ШТА СЕ ДЕШАВА? КО ЈЕ ПУЦАО?

ОНИ, ШЕРИФЕ, УБИЛИ СУ ПАКЕРА И РЕЈКСА.

ЈА САМ РЕД КАРТЕР, ШЕРИФЕ, А ОВО ЈЕ БИО МОЈ ПРИЈАТЕЉ БЕН КИЛПАТРИК!

КО ЈЕ ПРВИ ПОЧЕО?

ОНА ДВОЈИЦА, ШЕРИФЕ, МОРАЛИ СМО ДА СЕ БРАНИМО!
ШТА ТИ КАЖЕШ, ЏЕПСЕ?
ТАКО ЈЕ, ЗНАТЕ ВЕЋ КАКВИ СУ ОНИ ОЛДХАМОВИ МОМЦИ!

ДОБРО, ДОЂИ СУТРА У МОЈУ КАНЦЕЛАРИЈУ, КАРТЕРЕ!

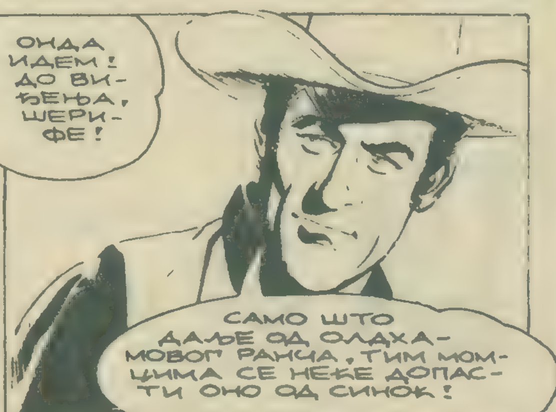

Сутрадан ујутро...
САХРАНИЋУ СВОГ ДРУГАРА, ШЕРИФЕ.

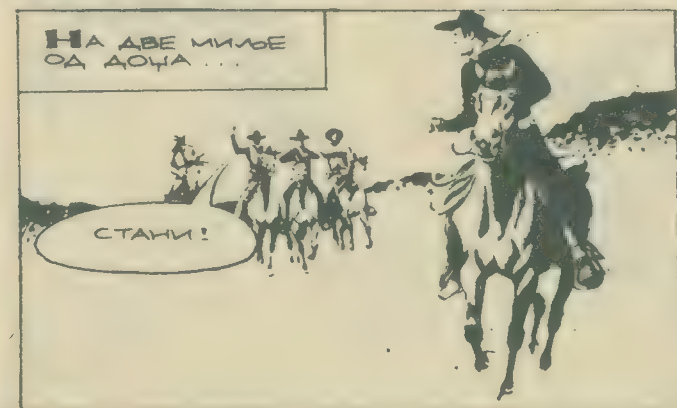

ОДРЖАЋУ РЕЧ, СТАРИ ДРУЖЕ...

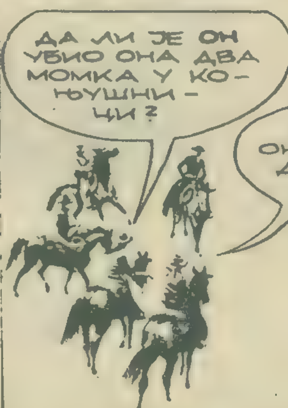

ЖАО МИ ЈЕ ЗБОГ ОВОГА, КАРТЕРЕ!
ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ НЕКОГ БЕНЕРДА, ШЕРИФЕ?

НЕ, У ДОЏУ ТАКАВ НЕ ПОСТОЈИ!

ОНДА ИДЕМ! ДО ВИЂЕЊА, ШЕРИФЕ!
САМО ШТО ДАЉЕ ОД ОЛДХАМОВОГ РАНЧА, ТИМ МОМЦИМА СЕ НЕЋЕ ДОПАСТИ ОНО ОД СИНОЋ!

На две миље од Доџа...
СТАНИ!

ДА ЛИ ЈЕ ОН УБИО ОНА ДВА МОМКА У КОЊУШНИЦИ?

ЈЕСТЕ, ОН ЈЕ! ВИДЕО САМ ГА!
ОНДА ШТА ЧЕКАМО, МОМЦИ?

ЛАСО СЕ ОБАВИО ОКО КАРТЕРОВОГ ТЕЛА...

СВУЧЕН ЈЕ СА СЕДЛА...

ОДВУЦИТЕ ГА ДО ГРАДА, ПРЕДАЋЕМО ГА СУДУ!
ГРЕШИТЕ!

ПУЦАО САМ У САМООДБРАНИ! ШЕРИФ МЕ ЈЕ ОСЛОБОДИО!

АЛИ МИ НЕ МИСЛИМО КАО ОН! ИДЕМО, МОМЦИ!

СТАНИТЕ, СТАНИТЕ!

АХ, ТО СТЕ ВИ!

ОСЛОБОДИТЕ ТОГ ЧОВЕКА!

САМО СМО СЕ ШАЛИЛИ...

НЕ БИХ РЕКЛА! БОЉЕ СЕ ВРАТИТЕ НА РАНЧ!

ЈА САМ ДОРА ФРЕНД!
ХВАЛА ВАМ НА СВЕМУ!

ДА ЛИ МОЖДА ТРАЖИТЕ ПОСАО?
ЗОВЕМ СЕ РЕД КАРТЕР!

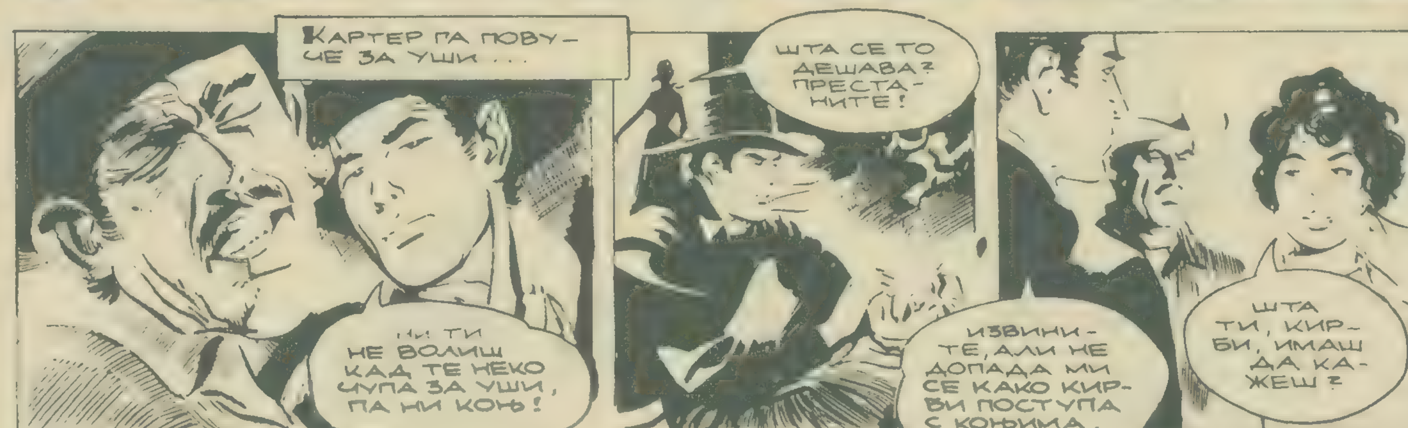
ДА, ПОТРЕБАН МИ ЈЕ ПОСАО!

ОД КАД ЈЕ ОЛДХАМ ОСНОВАО РАНЧ ИЗГУБИЛА САМ И ЉУДЕ И СТОКУ. МОЈЕ ИМАЊЕ ПРОПАДА!

МОРА ДА ДОБРО ПОЗНАЈЕТЕ ВЛАСНИКА ТОГ ИМАЊА!
ДА, ПОЗНАЈЕМ ОЛДХАМА! ЧЕСТО МЕ ПОСЕЋУЈЕ!

РЕД ЈЕ ПРИХВАТИО ПОСАО КОД ДОРЕ ФРЕНД.
ДА ЛИ ВАМ ЈЕ САД БОЉЕ?
ДА, МОГУ ДА ПОЧНЕМ ДА РАДИМ.
ПРВО ПОПРАВИТЕ ОГРАДУ.
САМО ЈОШ ЈЕДАН ЧОВЕК РАДИ КОД МЕНЕ. ЗОВЕ СЕ КИРБИ! НАЂИТЕ ГА!
ДОБРО!

КИРБИ НИКАКО НЕ МОЖЕ ДА ОБУЗДА ДОРИНОГ КОЊА.
ХОЋЕШ ДА МЕ УГРИЗЕШ? САД ЋУ ТИ ПОКАЗАТИ!
ШТА ТО РАДИШ? ОСТАВИ ГА!
КО СИ ТИ, ДО ЂАВОЛА?

КАРТЕР ГА ПОВУЧЕ ЗА УШИ...
НИ ТИ НЕ ВОЛИШ КАД ТЕ НЕКО ЧУПА ЗА УШИ, ПА НИ КОЊ!
ШТА СЕ ТО ДЕШАВА? ПРЕСТАНИТЕ!
ИЗВИНИТЕ, АЛИ НЕ ДОПАДА МИ СЕ КАКО КИРБИ ПОСТУПА С КОЊИМА.
ШТА ТИ, КИРБИ, ИМАШ ДА КАЖЕШ?

САМО САМ ГА ПОМИЛОВАО!
ПОГЛЕДАЈТЕ МУ УШИ И ГРИВУ!
ОТПУШТЕН СИ, КИРБИ!
ОТПУШТЕН? ДОБРО, ОДМАХ ОДЛАЗИМ!

САД ОСТАЈЕМО САМИ НА ИМАЊУ, КАРТЕРЕ!
ДА ЛИ ЋЕ ВАМ ТО СМЕТАТИ?
ИМА ТО И СВОЈИХ ДОБРИХ СТРАНА!
БАШ СИ ГЛУП, КИРБИ! ПОТРЕБАН МИ ЈЕ НЕКО КО ЋЕ СТАЛНО ДРЖАТИ НА ОКУ ДОРИНО ИМАЊЕ!
ЖАО МИ ЈЕ, ШЕФЕ!
5

МОРАМО УКЛОНИТИ ТОГ КАРТЕРА! СЛУШАЈТЕ ПАЖЉИВО...
СЛУШАМО!

МАЛО КАСНИЈЕ НА ДОРИНОМ ИМАЊУ...
ХАЈДЕ БРЖЕ!
САТЕРАЋЕМО ГОВЕДА У ОНАЈ КЛАНАЦ!

КАСНИЈЕ, ТОГ ИСТОГ ДАНА...
ОВО ЋЕ ПРИВУЋИ КАРТЕРА!
БИЋЕ УЗБУДЉИВО!

НЕ СХВАТАМ РЕДЕ, ИМАЛА САМ ПЕДЕСЕТ ГРЛА...

ОВАМО! ЕВО НЕКИХ КОЊСКИХ ТРАГОВА! ПОКРАДЕНИ СТЕ!

ЈА ИДЕМ ДА ПОТРАЖИМ ГОВЕДА!
НЕ ПРЕНАГЛИТЕ РЕДЕ!

ДА СУ КРЕНУЛИ У ПЛАНИНЕ НЕ ВИДЕЛИ БИ СЕ ТРАГОВИ, АЛИ ЗАШТО НИСУ?

КАО ДА СУ ЖЕЛЕЛИ ДА КРЕНЕМ ЗА ЊИМА!

КИРБИ, ПОГЛЕДАЈ! ЕНО КАРТЕРА!

МАЛО КАСНИЈЕ...
СНЕЛЕ, НЕ ВИДИМ ГА ВИШЕ! ГДЕ СЕ ИЗГУБИ?

ВИДЕО ЈЕ СТОКУ! ЗАШТО НИЈЕ ИШАО ПО ЊУ?
ПУЦАЈ ЧИМ ГА УГЛЕДАШ!

МЕНЕ ТРАЖИТЕ, МОМЦИ?
КАРТЕР!

ДРЖИ ГА!

НЕ ПУЦАЈ, КАРТЕРЕ!
ИДЕШ СА МНОМ. ТРЕБА НЕШТО ДА МИ ИСПРИЧАШ!

НА КОЊА, КИРБИ!
ГРЕШИШ, МИ СМО НАШЛИ ТА ГОВЕДА И ЧЕКАЛИ СМО ЛО-ПОВЕ!
МИСЛИЛИ СМО ДА СИ ТИ ЈЕ-ДАН ОД ЊИХ!

НЕЋЕ ТАКО БИТИ!

ХТЕЛИ СТЕ ДА МЕ ОПТУ-ЖИТЕ ЗА КРАЂУ! КАЗАЋУ ТО ШЕРИ-ФУ!

ХТЕ-ЛИ СУ ДА ЈА ИС-ПАДНЕМ КРИВАЦ, ШЕРИ-ФЕ!
ЈЕ ЛИ ТО ИСТИНА?

НЕЋУ НИШ-ТА ДА КАЖЕМ ДОК НЕ ВИДИМ ОЛДХАМА!

НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ ОН ХТЕ-ТИ ДА СЕ МЕ-ША У ОВО!

НА ОЛДХА-МО-ВОМ ИМА-ЊУ...
НАШЛИ СМО СНЕЛА МРТВОГ АЛИ КИРБИЈА НЕМА!

ТО ЈЕ КАРТЕРОВО ДЕЛО! НАЂИТЕ ГА!
У РЕДУ, ШЕФЕ!
У ДОЏУ...
КИРБИ ЈЕ У ЗАТ-ВОРУ!

КИР-БИ, ЈАВИ СЕ!
КО ЈЕ ТО?

ДОЂИ БЛИ-ЖЕ!

ОЛДХАМ ТИ НАРЕЂУЈЕ ДА ЋУТИШ, ИНАЧЕ...
ИМАМ НЕШТО ДА МУ ПОРУ-ЧИМ...

ЧУО САМ КАД ЈЕ КАРТЕР РЕ-КАО ДА ТРАЖИ БЕНЕРДА!

БЕНЕРД? ТО ИМЕ МИ НИШ-ТА НЕ ГОВОРИ!

САМО ТИ РЕ-ЦИ ОЛДХА-МУ. ОН ЋЕ СХВАТИТИ!
РАЗУМЕ-ЋЕ!

ДАН ПОСЛЕ КИРБИЈЕВОГ ХАПШЕЊА...
ШЕРИФЕ, УХАПСИЛИ СТЕ МОГ МОМКА!
ДА, ОПТУЖЕН ЈЕ ЗА КРАЂУ СТОКЕ! СУЂЕЊЕ ЋЕ БИТИ СУТРА!
ХТЕО БИХ ДА РАЗГОВАРАМ СА ЊИМ, ШЕРИФЕ!
ОЛДХАМЕ, АКО МЕ СУТРА НЕ ОСЛОБОДИШ, ИСПРИЧАЋУ СВЕ ШТО ЗНАМ О ТЕБИ!

НА ОЛДХАМОВОМ ИМАЊУ...
БАШ САМ У НЕПРИЛИЦИ ЗБОГ ТОГ КАРТЕРА!
ШТА НАМЕРАВАТЕ, ШЕФЕ?
КИРБИ ПРЕТИ ДА ЋЕ МЕ ОДАТИ! НЕ СМЕМ ТО ДА ДОЗВОЛИМ!

ШТА ДА УРАДИМО?
ОБАВИЋЕТЕ ПОСАО СУТРА, КАД КИРБИЈА БУДУ ВОДИЛИ НА СУЂЕЊЕ...
БИЋЕТЕ НА КРОВУ СТАРЕ ПЕРИОНИЦЕ...
...И ПАЗИТЕ КАКО НИШАНИТЕ!

ИДЕМО, КИРБИ!
ЈЕСИ ЛИ СПРЕМАН?
ДА, БИЋЕ ОВО ЛАК ПОСАО...
МОРАМО ПРЕЦИЗНО НИШАНИТИ!
ЕВО ИХ!

САДА!
ЈАО!
НА КРОВУ СУ, МЕТЕ!
МЕТ ЈЕ НАНИШАНИО...
...И ПОГОДИО ЈЕ ЈЕДНОГ РЕВОЛВЕРАША.

МРТАВ ЈЕ МЕТЕ!

ПОГЛЕДАЈ ТРАГОВЕ! БИЛА СУ ДВОЈИЦА!

ДА, АЛИ НЕМА КОЊА! КАКО МИСЛИ ДА ПОБЕГНЕ?
МОРА ДА ГА НЕКО СКРИВА У ГРАДУ!
У ОВО СЕ ОЛДХАМ УМЕШАО!

У СОБИ СА ПОГЛЕДОМ НА УЛИЦУ...
СРЕДИЛИ СМО КИРБИЈА, АЛИ БЛЕД ЈЕ ПОГИНУО!
МОРАМО НАЗАД НА РАНЧ!

А НА УЛИЦИ...
ИДЕМ ДА РАЗГОВАРАМ СА ОЛДХАМОМ!

ПОЋИ ЋУ СА ВАМА, ШЕРИФЕ, ПА ЋУ СВРАТИТИ ДО ДОРЕ!

ЗАШТО СЕ НЕ СМИРИШ, КАРТЕРЕ, И НЕ ОСТАНЕШ КОД ДОРЕ?

ВОЛЕО БИХ, АЛИ ДОК НЕ НАЂЕМ БЕНЕРДА...

...НЕЋУ СЕ ЗАУСТАВИТИ!
ЕНО НЕКЕ КОЧИЈЕ! ДА ВИДИМО КО ЈЕ ТО!

СИГУРНО ЋЕ СЕ ШЕРИФ ЗАИНТЕРЕСОВАТИ ЗА КИРБИЈЕВО УБИСТВО!
БОЉЕ ДА МАЛО ПРИПАЗИ НА КАРТЕРА!

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ ТОГ БЕНЕРДА?

НАРАВНО, АЛИ КАРТЕР ГА НЕЋЕ ПРЕПОЗНАТИ, НИЈЕ ГА НИКАД ВИДЕО!

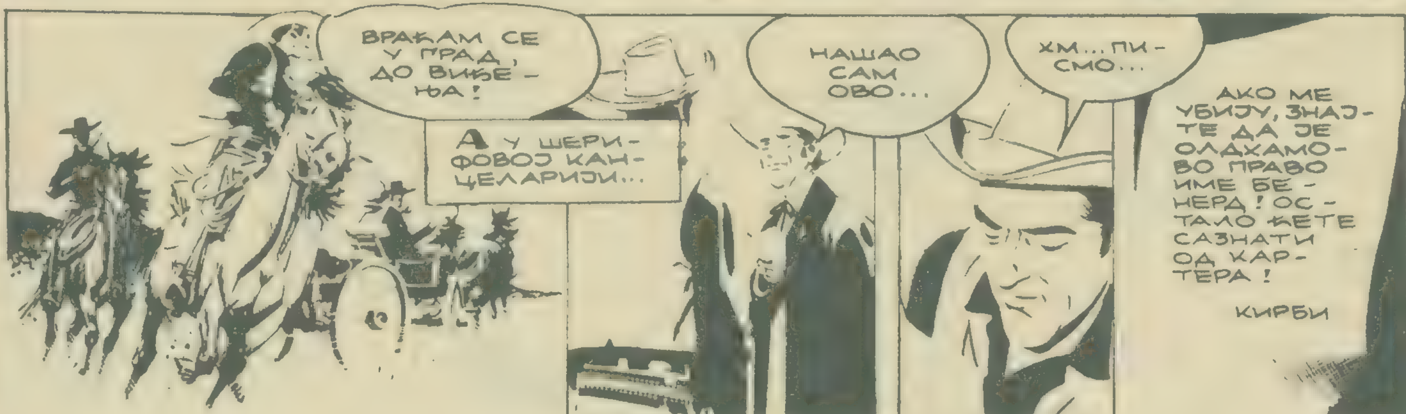
НЕКО НАМ СЕ ПРИБЛИЖАВА!
ТО ЈЕ ШЕРИФ!

ВРАЋАТЕ СЕ ИЗ ГРАДА?
ДА, ИМАЛИ СМО ТАМО НЕКА ПОСЛА!

ЈЕДАН ОД ТВОЈИХ МОМАКА ЈЕ УБИО КИРБИЈА! ЗНАШ ЛИ НЕШТО О ТОМЕ?

ЧУО САМ ПУЦЊАВУ... АЛИ, БИО САМ НА ДРУГОМ КРАЈУ ГРАДА!

ЗНАШ ЛИ ЗАШТО ЈЕ УБИЈЕН КИРБИ?
ПА... ЗНАМ...
ИЗГУБИО ЈЕ НА КАРТАМА И НИЈЕ ХТЕО ДА ПЛАТИ...
САД МИ ЈЕ ЈАСНО!

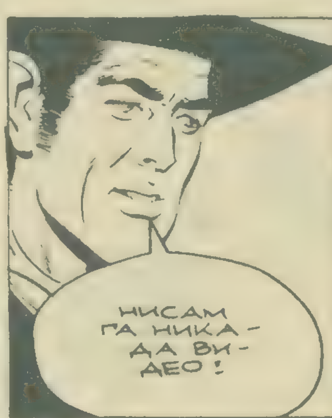

ВРАЋАМ СЕ У ГРАД, ДО ВИЂЕЊА!
А У ШЕРИФОВОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ...
НАШАО САМ ОВО...
ХМ... ПИСМО...
АКО МЕ УБИЈУ, ЗНАЈТЕ ДА ЈЕ ОЛДХАМОВО ПРАВО ИМЕ БЕНЕРД! ОСТАЛО ЋЕТЕ САЗНАТИ ОД КАРТЕРА!
КИРБИ

ДОБРО ЈУТРО, ДОРА!
ОХ, ШЕРИФЕ!

ГДЕ ЈЕ КАРТЕР?
ЕВО ГА ДОЛАЗИ!

ОТКУД ВИ, ШЕРИФЕ?
ПРОЧИТАЈ ОВО...

ОЛДХАМ!
ЗАР ГА ЈУЧЕ НИСИ ПРЕПОЗНАО?

НИСАМ ГА НИКАДА ВИДЕО!

АЛИ, ТРАЖИШ ГА, ЗАР НЕ?
ТАЧНО!

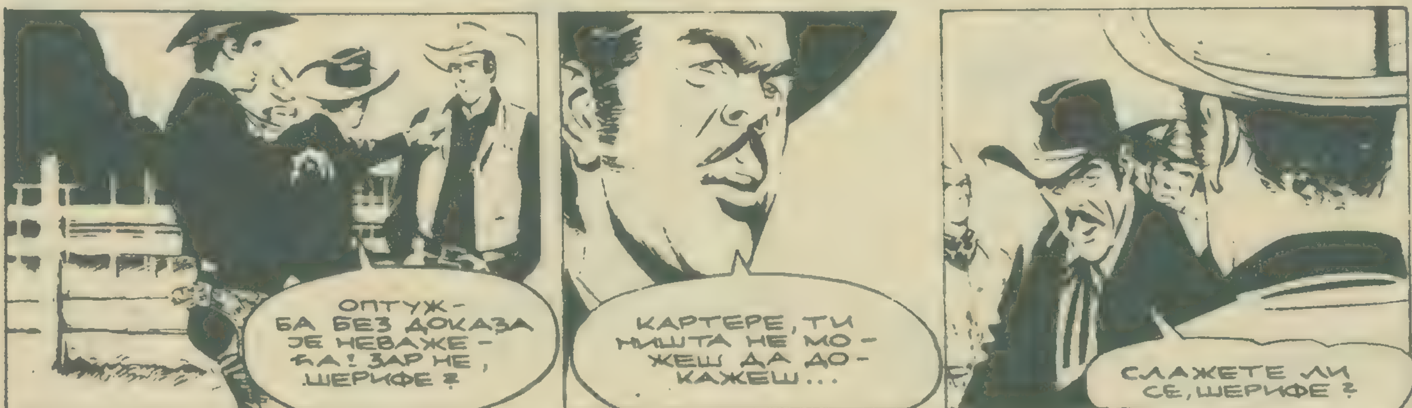

НИСАМ МОГАО ДА ПРЕТПОСТАВИМ ДА ЈЕ ТО ОЛДХАМ...

... АЛИ БЕНЕРД ИМА ЗНАК РАСПОЗНАВАЊА...

ТАКО, ЗНАЧИ!
... НА ЛЕВОЈ РУЦИ ИМА ОЖИЉАК!

НА ОЛДХАМОВОМ ИМАЊУ...
ШЕФЕ, ЕВО СТИЖУ ШЕРИФ И КАРТЕР!
ДОЂИТЕ ДА ПОПИЈЕМО НЕШТО!
АЛИ ПРВО МОРАШ НЕШТО ДА УРАДИШ...
ШТА ТО, ШЕРИФЕ!
ПОКАЖИ ЛЕВУ РУКУ!

ЕВО, ШЕРИФЕ, ПОГЛЕДАЈТЕ!
ЗНАЧИ ТИ СИ БЕНЕРД, УБИЦА ДЕБИ КИЛПАТРИК!
КО ТО КАЖЕ?
ЊЕН ОТАЦ, БЕН!
А ГДЕ ЈЕ ОН?
ОН ЈЕ... МРТАВ!
ДАЉЕ ОД МЕНЕ! НЕМАШ ДОКАЗА!

ОПТУЖБА БЕЗ ДОКАЗА ЈЕ НЕВАЖЕЋА! ЗАР НЕ, ШЕРИФЕ?
КАРТЕРЕ, ТИ НИШТА НЕ МОЖЕШ ДА ДОКАЖЕШ...
СЛАЖЕТЕ ЛИ СЕ, ШЕРИФЕ?

ШТА КАЖЕШ?
ЧЕКАЈ, КАРТЕРЕ! ИДЕМО ОДАВДЕ!
ПОМОЗИ МИ, ШЕРИФЕ, ДА ГА УХВАТИМ!
ДОК НЕ ДОКАЖЕШ ЊЕГОВУ КРИВИЦУ МОРАМ ПОСТУПИТИ ПО ЗАКОНУ!
СХВАТАШ ЛИ?

ЗАШТО СИ ЗАБРИНУТ РЕДЕ?
ОЛДХАМ ЈЕ УБИЦА... АЛИ НЕМАМ ДОКАЗА...
ДА НИСИ МОЖДА МАЛО ЉУБОМОРАН...
ЗАТО ШТО МЕ ОЛДХАМ ПОСЕЋУЈЕ?
НИ НА КОГА НИСАМ ЉУБОМОРАН! НЕ РАДИ СЕ О ТОМЕ...

ОЛДХАМ, ОДНОСНО БЕНЕРД, ЈЕ УБИО ЋЕРКУ МОГ ДРУГА...

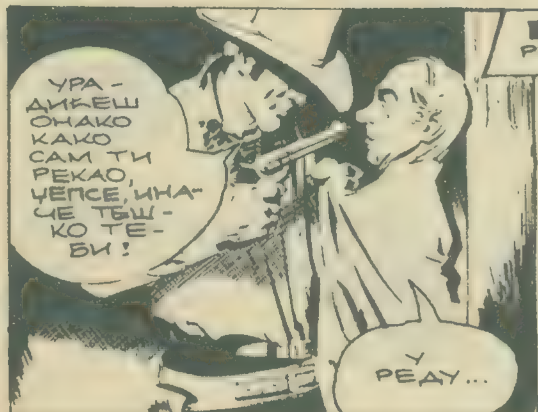

...САДА, КАДА САМ ГА ПРОНАШАО, НЕ МОГУ ДА ГА ПУСТИМ!

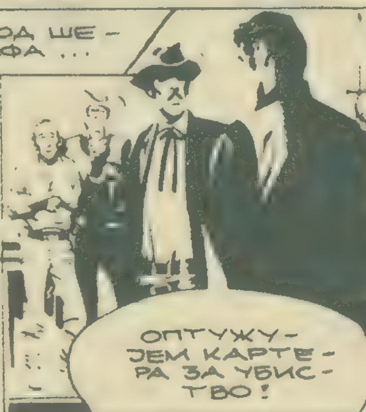

ОСТАВИ ТО, РЕДЕ! ПРЕПУСТИМО СЕ ОСЕЋАЊИМА!

ШЕФЕ, ВИДЕО САМ ИХ КАКО СЕ ЉУБЕ...

ПРОКЛЕТИ КАРТЕР! НЕШТО МОРАМ ДА ПРЕДУЗМЕМ, И ТО ОДМАХ!

ЗНАМ КАКО ЋЕМО ГА УХВАТИТИ, И ТО ПО ЗАКОНУ...

УРАДИЋЕШ ОНАКО КАКО САМ ТИ РЕКАО, ЏЕПСЕ, ИНАЧЕ ТЕШКО ТЕБИ!
У РЕДУ...

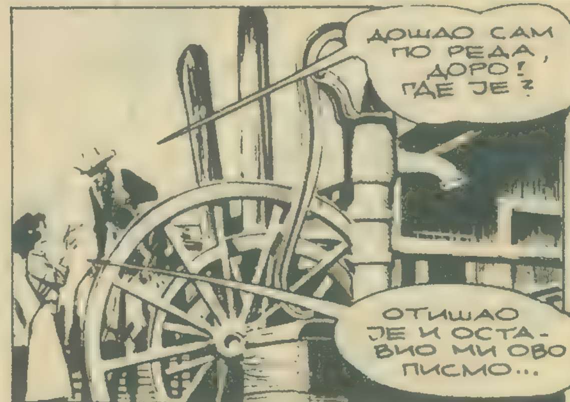

КОД ШЕРИФА...
ОПТУЖУЈЕМ КАРТЕРА ЗА УБИСТВО!

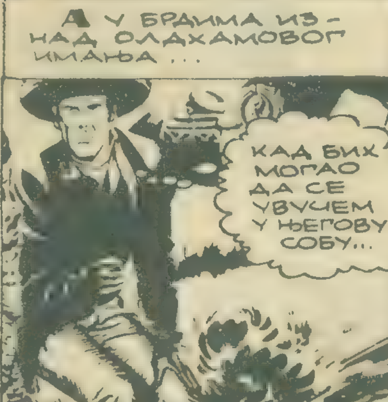

ЏЕПСЕ, ИСПРИЧАЈ ШТА СЕ ДОГОДИЛО ОНЕ НОЋИ!
ШТА СВЕ ОВО ТРЕБА ДА ЗНАЧИ?

СЕЋАТЕ ЛИ СЕ ОНЕ ПУЦЊАВЕ У МОЈОЈ КОЊУШНИЦИ?
ДА! КАРТЕР ЈЕ ПУЦАО У САМООДБРАНИ! ТАКО СИ ТИ РЕКАО!

ЛАГАО САМ... КАРТЕР ЈЕ ПРВИ ПОТЕГАО ПИШТОЉ...

И ТО ЋЕШ РЕЋИ НА СУДУ?
ДА, ШЕРИФЕ!

ДОШАО САМ ПО РЕДА, ДОРО! ГДЕ ЈЕ?
ОТИШАО ЈЕ И ОСТАВИО МИ ОВО ПИСМО...

А У БРДИМА ИЗНАД ОЛДХАМОВОГ ИМАЊА...
КАД БИХ МОГАО ДА СЕ УВУЧЕМ У ЊЕГОВУ СОБУ...

ИДЕМ У ГРАД, ТЕКСЕ! ЧУВАЈ КУЋУ!
У РЕДУ, ОЛДХАМЕ!

РЕД СЕ ДОШУЊАО ДО КУЋЕ...

...И УШАО КРОЗ ПРОЗОР.

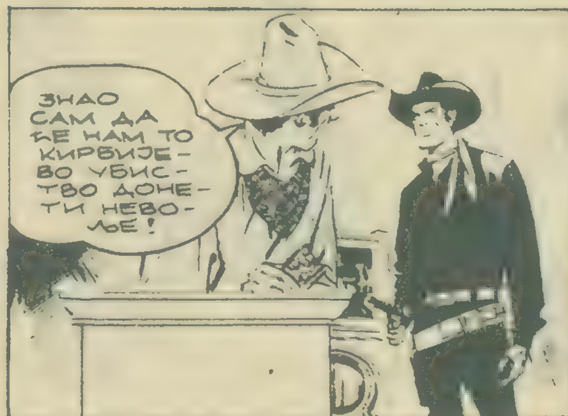

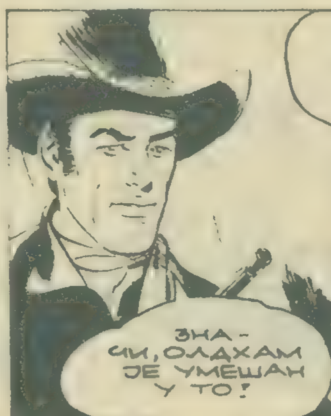

АХА! ЕВО СЕФА! КАКО ДА ГА ОТ-ВОРИМ!
НЕКО ДОЛА-ЗИ!

НЕКО ЋЕ ПОМИСЛИТИ ДА САМ САУЧЕСНИК...

НЕКОЛИКО МИНУТА КАСНИЈЕ...
УСПЕО САМ!
СТОЈ! ШТА ТО РАДИШ?

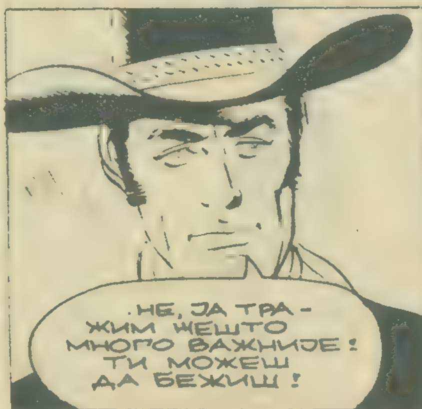

ОЛДХАМ МИ ДУГУ-ЈЕ МНОГО НОВЦА...
ДА ЧУ-ЈЕМ О ЧЕМУ СЕ РАДИ?

ЗНАО САМ ДА ЋЕ НАМ ТО КИРБИЈЕ-ВО УБИС-ТВО ДОНЕ-ТИ НЕВО-ЉЕ!

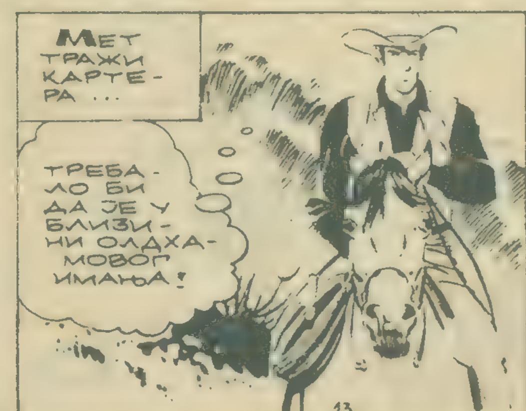

ЗНА-ЧИ, ОЛДХАМ ЈЕ УМЕШАН У ТО!

ДА, ХТЕО ЈЕ ДА УЋУТ-КА КИРБИ-ЈА!
ДА ПОДЕ-ЛИМО ОВО, КАРТЕРЕ?

УЗЕЋЕ-МО НО-ВАЦ И БЕЖИ-МО!

НЕ, ЈА ТРА-ЖИМ НЕШТО МНОГО ВАЖНИЈЕ! ТИ МОЖЕШ ДА БЕЖИШ!

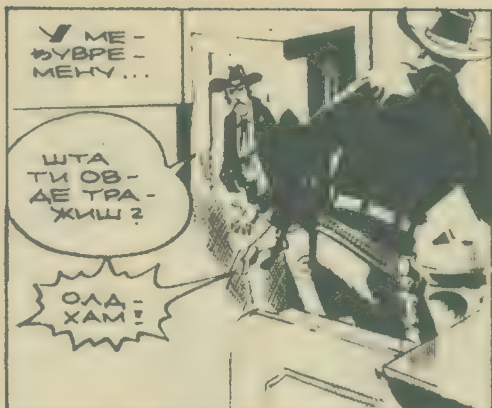

ЗАИСТА? ДОБРО! НАДАМ СЕ ДА ЋЕШ НАЋИ ОНО ШТО ТРАЖИШ!

МЕТ ТРАЖИ КАРТЕ-РА...
ТРЕБА-ЛО БИ ДА ЈЕ У БЛИЗИ-НИ ОЛДХА-МОВОГ ИМАЊА!

КО ТО ИДЕ?

СТАНИ!
ОХ, ШЕРИ-ФЕ!

ДА ЛИ СИ ВИДЕО КАР-ТЕРА?
ДА, ЕНО ГА У ОЛДХАМО-ВОЈ КУЋИ!

У МЕЂУВРЕМЕНУ...
ШТА ТИ ОВДЕ ТРАЖИШ?
ОЛДХАМ!

МИСЛИО САМ ДА ЋЕШ БИТИ ОДСУТАН!
ИПАК САМ СЕ БРЗО ВРАТИО!
ШТА ТО ТРАЖИШ, КАРТЕРЕ?

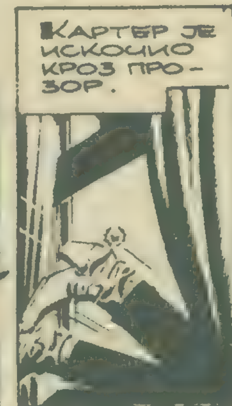

ОБИО СИ СЕФ! ГДЕ ЈЕ НОВАЦ? УБИЋУ ТЕ ЗБОГ ОВОГА!

НИЈЕДАН СУД МЕ ЗБОГ ТОГА НЕЋЕ ОПТУЖИТИ!
ЗНАМ!

НЕЋЕШ МЕ ВИШЕ ПРЕВАРИТИ, КАРТЕРЕ!
ЧЕКАЈ!

ПРЕ НЕГО ШТО МЕ УБИЈЕШ, РЕЦИ, ЗАШТО СИ УБИО ДЕБИ КИЛПАТРИК?
ОЛДХАМЕ!

Дозивање из дворишта привукло је Олдхамову пажњу...

Картер је искочио кроз прозор.

ШТА СЕ ТО ДОГАЂА?
КАРТЕР МЕ ЈЕ ПОКРАО И ПОБЕГАО!

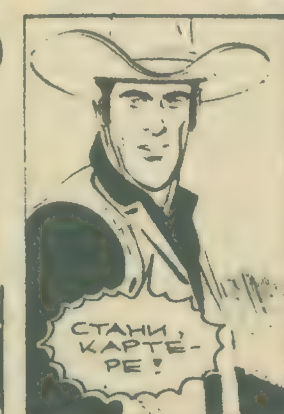

ЕНО ГА! УХВАТИТЕ ГА!

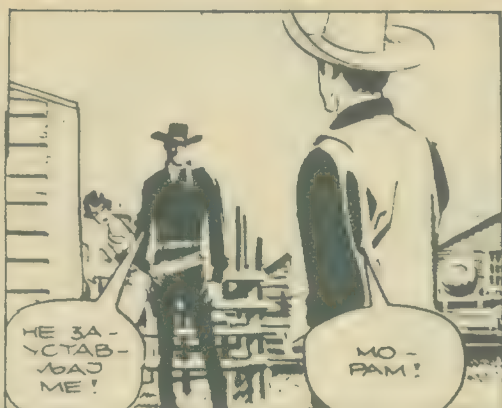

На Доринином имању...
ОЛДХАМ МЕ ОПТУЖУЈЕ ЗА КРАЂУ!
ВАЉДА НИСИ...

НАРАВНО ДА НИСАМ. САМО САМ ТРАЖИО ДОКАЗЕ...

МОРАМ ДА БЕЖИМ! ШЕРИФ МИ ЈЕ ЗА ПЕТАМА!
ЧЕКАЈ...

НЕ, МОРАМ ДА ИДЕМ!

СТАНИ, КАРТЕРЕ!

НЕ ЗАУСТАВЉАЈ МЕ!
МОРАМ!

ОНДА ПУЦАЈ, МЕТЕ!

РУКЕ У ВИС, ШЕРИФЕ!
НЕ ПРАВИ ГЛУПОСТИ, ДОРО!

ХАЈДЕ, РЕДЕ, ПОЖУРИ!

Али, Картер није имао среће...
ЕНО КАРТЕРА, ШЕФЕ!
ЗА ЊИМ, БРЗО!

Изненада...

ДРЖИТЕ ГА, МОМЦИ! СВЕЖИТЕ ГА!

У међувремену...
ПОГРЕШИЛА СИ, ДОРО! АКО ГА ОЛДХАМ УХВАТИ, ТЕШКО ЊЕМУ!

НАДАМ СЕ ДА ЋЕ РЕД УСПЕТИ ДА ПОБЕГНЕ!

ДА, АЛИ ВРАТИЋЕ СЕ ОПЕТ!
ЗАШТО?

ЗАШТО БИ СЕ ВРАТИО?
ЗБОГ ТЕБЕ А И ЗБОГ ОЛДХАМА...

ЗАКЛЕО СЕ ДА ЋЕ ГА ПРЕДАТИ СУДУ...

А ОН ЈЕ ЈОШ НА СЛОБОДИ!

Сутрадан на Олдхамовом имању...
ОТКУДА ТИ, ДОРО?

НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ТЕ ЈЕ РЕД ПОКРАО!
ЗНАМ, ТО ЈЕ УЧИНИО ТЕКСИ И ПОБЕГАО!

ПА ОНДА?
АЛИ, КАРТЕР МИ СМЕТА. ЖЕЛИМ ДА ГА ПРОТЕРАМ ОДАВДЕ УЗ ПОМОЋ ЗАКОНА!

КАД ЈЕ ДОРА КРЕНУЛА СА ОЛДХАМОВОГ ИМАЊА...
ТО ЈЕ КАРТЕРОВ КОЊ. ЗНАЧИ ДА ЈЕ ТУ НЕГДЕ!
ОТИШЛА ЈЕ ДО ШЕРИФА...
ВИДЕЛА САМ КАРТЕРОВОГ КОЊА!
СИГУРНА САМ ДА ОЛДХАМ КРИЈЕ РЕДА!

ЗНАЧИ, ШЕРИФЕ, МИСЛИТЕ ДА ЈЕ КАРТЕР КОД ОЛДХАМА?
ДА, ТАКО МИ ЈЕ РЕКЛА ДОРА ПРОВЕРИЋУ!
НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ ВАМ ОЛДХАМ ТО ДОЗВОЛИТИ!
ЗАТО ЈЕ БОЉЕ ДА МОТРИМО НА ИМАЊЕ ИЗ ДАЛЕКА!

КАД СУ СЕ ПРИБЛИЖИЛИ
МОРАМО БИТИ ОБАЗРИВИ!
У ПОДРУМУ ОЛДХАМОВЕ КУЋЕ...
ОВДЕ ЋЕШ БИТИ БЕЗБЕДАН, КАРТЕРЕ!
ШТА ТО СМЕРАШ, БЕНЕРДЕ?
БЕНЕРД, У ПРАВУ СИ! АЛИ САДА МИ ВИШЕ НЕ МОЖЕШ НИШТА!

ОДВЕШЋЕМО ТЕ ОДАВДЕ, КАРТЕРЕ!
СУТРА ВОДИМ НЕКА ГОВЕДА У КОЛОРАДО И ТИ ЋЕШ КРЕНУТИ!
ПУТОВАЊЕ ТИ БАШ НЕЋЕ ПРИЈАТИ, АЛИ ШТА СЕ МОЖЕ!

МОМЦИ, СПРЕМАЈТЕ СЕ!
У РЕДУ!
МОРА ДА ТО КРЕЋУ НА ПУТ!
ДА, ТАКО ЈЕ!
ЧИМ ОЛДХАМ ОДЕ, ПРЕТРАЖИЋЕМО ИМАЊЕ!

ОТИШЛИ СУ, ШЕРИФЕ!
ДОБРО, ИДЕМО!
ВЕРОВАТНО ЈЕ ОЛДХАМ ОСТАВИО НЕКОГА ДА ЧУВА КУЋУ!
ДА, ТАМО ЈЕ КУВАР, КИНЕЗ! БИЋЕ ЛАКО С ЊИМ!
ГОСПОДИН ОЛДХАМ ЈЕ ОТИШАО...
ЗНАМО, САМО ПРОВЕРАВАМО...

ЈЕСТЕ ЛИ НЕШТО ОТКРИЛИ?
БАШ НИШТА!
НЕКО ДОЛАЗИ!
МОЖДА ОЛДХАМ!
НЕ, ТО СУ ДОРА И ТЕЛЕГРАФИСТА!
ДА ВИДИМО ШТА ХОЋЕ!

ЗДРАВО, МЕТЕ! ТЕЛЕГРАФИСТА ЈЕ ПОВРЕЂЕН!
ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
КРЕНУО ЈЕ ДА УПОЗОРИ СТАНИЧНОГ НАДЗОРНИКА ДА ЗАУСТАВИ ВОЗ И ПАО ЈЕ СА КОЊА!
ЛОШЕ ИЗГЛЕДА! ПОМОЗИМО МУ!

КАКВУ СТЕ ТО ПОРУКУ НОСИЛИ?
НЕВРЕМЕ ЈЕ ОШТЕТИЛО МОСТ И ВОЗОВИ НЕ МОГУ ВИШЕ ПРЕКО ЊЕГА...
...ТЕЛЕГРАФСКА ВЕЗА ЈЕ ПРЕКИНУТА, ПА САМ КРЕНУО ДА САМ ОДНЕСЕМ ПОРУКУ!

ЈА ЋУ ЈЕ ОДНЕТИ!
ОДМАХ КРЕЋЕМ!
ЈА ОСТАЈЕМ ОВДЕ! СИГУРНА САМ ДА ЈЕ РЕД ТУ НЕГДЕ!
ЗДРАВО, ДОРО!

ОЛДХАМ ЈЕ ВЕЋ КРЕНУО СА СВОЈОМ СТОКОМ! УПОЗОРИЋУ И ЊЕГА!

ОЛДХАМЕ, НЕКО НАМ СЕ ПРИБЛИЖАВА!

ПА ТО ЈЕ ШЕРИФ! АКО ОТКРИЈЕ ДА ЈЕ КАРТЕР СА НАМА, ПРОПАЛИ СМО!
ЗАУСТАВИТЕ ГА!
АЛИ, НЕМОЈТЕ ДА ГА УБИЈЕТЕ!

ОЛДХАМОВИ РЕВОЛВЕРАШИ ОТВОРИШЕ ВАТРУ НА ШЕРИФА...

МЕТ ЈЕ СКОЧИО СА КОЊА...

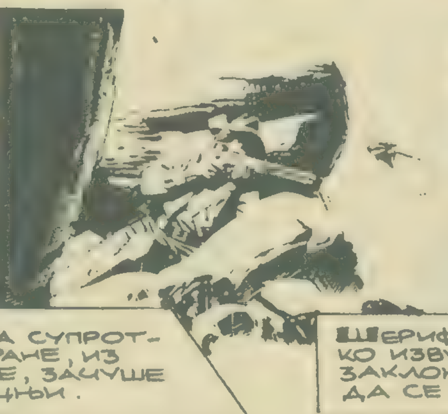

...И ОТКОТРЉАО СЕ ДО ЗАКЛОНА...

ЗАШТО МИ ТО ОЛДХАМ НЕ ДОЗВОЉАВА ДА МУ СЕ ПРИБЛИЖИМ?

ТО ЈЕ СИГУРНО ЗБОГ КАРТЕРА...

МОРАМ СЕ ИЗВУЋИ ОДАВДЕ!

МЕТ ОПАЛИ ИЗ ПИШТОЉА...

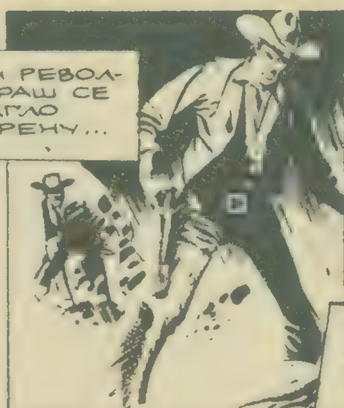

И СА СУПРОТНЕ СТРАНЕ, ИЗ ЗАСЕДЕ, ЗАЧУШЕ СЕ ПУЦЊИ.

ШЕРИФ СЕ ПОЛАКО ИЗВУКАО ИЗ ЗАКЛОНА И ПОЧЕО ДА СЕ ПЕЊЕ...
БИЋЕ ТЕШКО...

ЗАУСТАВИО СЕ ЗА ТРЕНУТАК ДА ПРЕДАХНЕ...

КРЕТАО СЕ ОБАЗРИВО...
...И УГЛЕДАО СВОГ ПРОТИВНИКА...

НЕ МРДАЈ, ИЛИ ПУЦАМ!

Зачу се пуцањ са друге стране...

...и револвераш се нагло окрену...

Притисну обарач...

...али сувише касно...

Морам да се побринем и за другог момка!

У том тренутку зачу се још један хитац.

Узећу његов пиштољ!

Биће тешко, али то је једини начин да се извучем!

Мет је отишао до коња.

Меци почеше да фијучу...

...и Мет поскочи и паде у заклон.

Револвераш је приметио да је Метов пиштољ у футроли...

...и изашао из заклона...

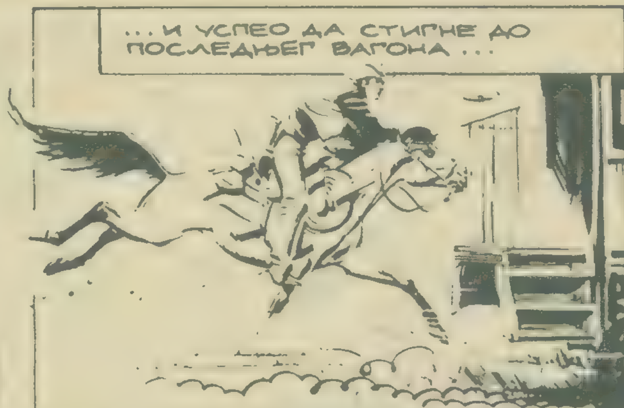
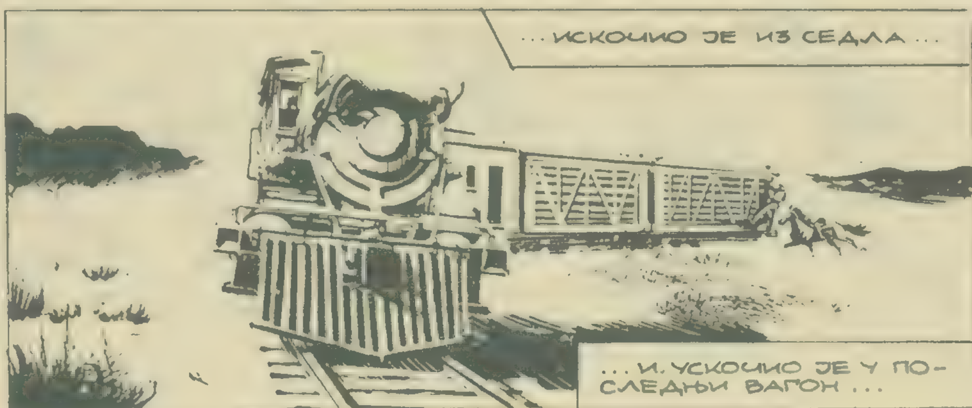
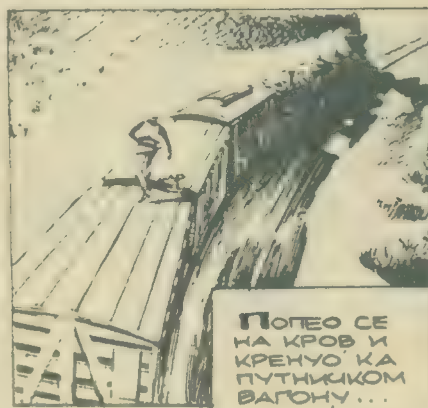
Приближио се шерифу...

Али га угледа са уперeним пиштољем...

Шериф га је брзо савладао и свезао...
Покупићу те кад се будем враћао!

Мет је био још далеко кад је воз најавио полазак.

КАД МУ СЕ ПРИБЛИЖИО, ВОЗ ЈЕ ВЕЋ КРЕНУО.

МЕТ ЈЕ ПОЈУРИО ЗА ЊИМ ...

... И УСПЕО ДА СТИГНЕ ДО ПОСЛЕДЊЕГ ВАГОНА ...

... ИСКОЧИО ЈЕ ИЗ СЕДЛА ...
... И УСКОЧИО ЈЕ У ПОСЛЕДЊИ ВАГОН ...

ПОПЕО СЕ НА КРОВ И КРЕНУО КА ПУТНИЧКОМ ВАГОНУ ...

СПУСТИО СЕ НА ПЛАТФОРМУ..

... И НАГЛО ОТВОРИО ВРАТА.
ОЛДХАМЕ, БРЗО ОСЛОБОДИ КАРТЕРА!

МЕЂУТИМ, МЕТ НИЈЕ ПРИМЕТИО ДА СЕ НЕКО КРИЈЕ ИЗА ВРАТА..

САД СЕ МОРАМО ОСЛОБОДИТИ ОБОЈИЦЕ!

БИЋЕШ КАЖЊЕН ЗБОГ ОВОГА, ОЛДХАМЕ!

НЕМАМ ИЗБОРА!
СЛУШАЈ, ВАЖНО ЈЕ!

МОСТ ЈЕ ОШТЕЋЕН, ВОЗ НЕ МОЖЕ ПРЕКО ЊЕГА!

ШТА ТО ПРИЧАШ? НЕЋЕШ МЕ ПРЕВАРИТИ!

ТО НИЈЕ ТРИК, ОЛДХАМЕ!
ИДЕМО! НИСМО ДАЛЕКО ОД МОСТА!
20

МОЖДА ГОВОРИ ИСТИНУ, ОЛДХАМЕ!

АКО НЕЋЕТЕ СА МНОМ ОНДА ИСКАЧИТЕ!

ОЛДХАМОВИ ЉУДИ ПОЧЕШЕ ДА ИСКАЧУ ИЗ ВОЗА!

КАРТЕР ЈЕ УСПЕО ДА ПРЕКИНЕ КОНОПАЦ...

САД ЋУ ТИ ПОКАЗАТИ, ОЛДХАМЕ!

РЕД ЈЕ СНАЖНО УДАРИО ОЛДХАМА ...

... И ОН СЕ ОНЕСВЕСТИО ...
ПРИПАЗИЋУ НА ЊЕГА, МЕТЕ! ТИ ИДИ И УПОЗОРИ МАШИНОВОЂУ!

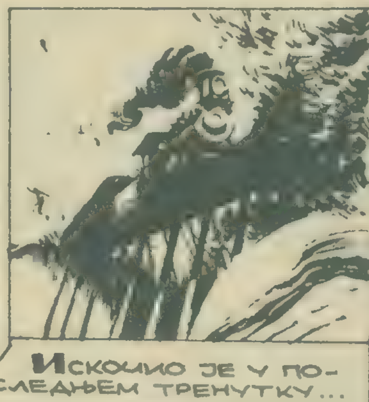

МЕТ СЕ УПУТИО КА ЛОКОМОТИВИ ...

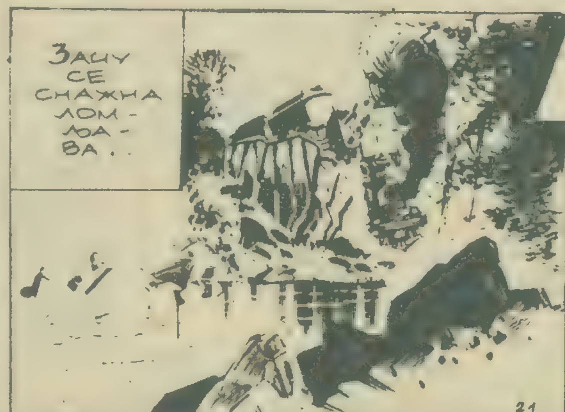

МЕЂУТИМ, ОЛДХАМ ЈЕ ДОШАО СВЕСТИ ...

СНАЖНИМ УДАРЦЕМ ИЗБАЦИО ЈЕ КАРТЕРА ИЗ ВОЗА ...

МЕТ ЈЕ ВИДЕО КАРТЕРА КАДА ЈЕ ИСПАО

СТИГАО ЈЕ ДО ЛОКОМОТИВЕ КАДА ЈЕ ВОЗ СТУПИО НА МОСТ...

ИСКОЧИО ЈЕ У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ...

ЗАЧУ СЕ СНАЖНА ЛОМЉАВА.

МОСТ ЈЕ ПОПУСТИО И ВОЗ СЕ СРУШИО У ПОНОР...

МЕТ ЈЕ ПОШАО ДА ПОТРАЖИ КАРТЕРА ...
МЕТЕ! МЕТЕ!

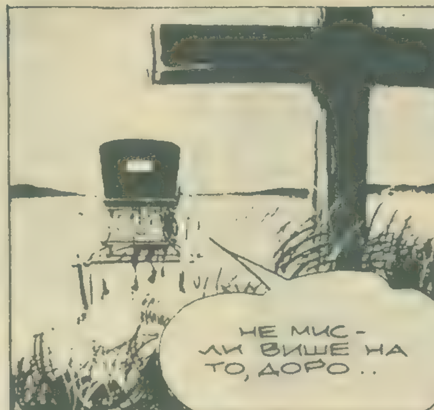

ЈЕСИ ЛИ ДОБРО, РЕДЕ ?
МИСЛИМ ДА САМ СЛОМИО НОГУ !

ОЛДХАМ ЈЕ ЛОШЕ ПРОШАО !
ЗНАЧИ, НИЈЕ ИСКОЧИО ?

НИЈЕ. ПОМОЋИ ЋУ ТИ ДА СЕ ДИГНЕШ !

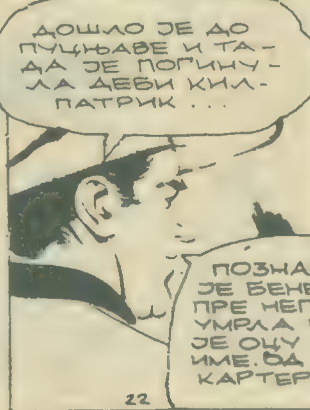

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ КАРТЕР ЈЕ ПОСЕТИО ДОРУ..
СВЕ СЕ ДОБРО ЗАВРШИЛО! ОЛДХАМ ЈЕ МРТАВ.

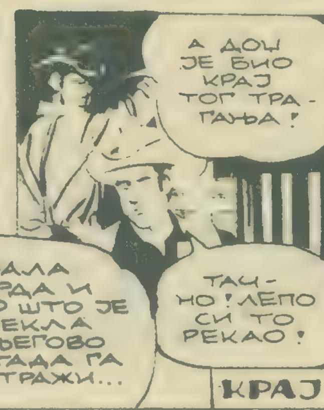

ДА ТИ НИСИ ДОШАО, РЕДЕ, ОЛДХАМ БИ МИ СВЕ ОДУЗЕО...

НЕ МИСЛИ ВИШЕ НА ТО, ДОРО..

КО ЈЕ БИО УСТВАРИ ТАЈ БЕНЕРД, ШЕРИФЕ ?
ИСПРИЧАЋУ ТИ ШТА ЗНАМ О ЊЕМУ...

БЕНЕРД ЈЕ ОПЉАЧКАО БАНКУ У САНТА ФЕУ...

ДОШЛО ЈЕ ДО ПУЦЊАВЕ И ТАДА ЈЕ ПОГИНУЛА ДЕБИ КИЛПАТРИК...
ПОЗНАВАЛА ЈЕ БЕНЕРДА И ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ УМРЛА РЕКЛА ЈЕ ОЦУ ЊЕГОВО ИМЕ. ОД ТАДА ГА КАРТЕР ТРАЖИ...
22

А ДОЦ ЈЕ БИО КРАЈ ТОГ ТРАГАЊА !
ТАЧНО! ЛЕПО СИ ТО РЕКАО !
КРАЈ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ:
ФЛАШ ГОРДОН

ОРТАЦИ: ЦИГЛА

ОРТАЦИ: ЦИГЛА

ПОПАЈ
BY
BUD SAGENDORF

НЕКАД СЕ ЗАИСТА ПИТАМ ДА ЛИ МЕ ПО-ПАЈ ВОЛИ!
ТОЛИКО ВРЕМЕНА ПРОВОДИ С ПЕРОМ, БАЦОМ...
?

ХМ?
?
ПИТАМ СЕ... ПИТАМ... ЗАР ЈЕ ПРИЈАТЕЉСТВО ЈАЧЕ ОД ЉУБАВИ?!

ПОШТОВАЊЕ, ГОСПО'ИЦЕ ОЛИВА!
?
ЗДРАВО, ОЛИВИЦЕ!

ПОЉУБИ МЕ, ПЕРО!
НИПОШТО!
НЕ БИ ПЕРА НИКАД ТО УЧИНИО! ТИ СИ МОЈА ДЕВОЈКА ... А ОН МИ ЈЕ НАЈБОЉИ ПРИЈАТЕЉ!

ОНДА ЋУ ЈА ДА ПОЉУБИМ ТЕБЕ!
ЉУДИ МОЈИ... ШТА ЈЕ ОВО?!
?
ЦМОК!

ДУМ!

ТО ЈЕ БИО САМО МАЛИ ЕКСПЕРИ-МЕНТ!
?
BUD SAGENDORF 5-14

ДЕТИЊСТВО

НЕ БАШ СВУДА ИСТО ...

ХАЈДЕ ДА СВИРАМО РЕКУ!

ПО ЧЕМУ СЕ ТО ИГРЕ ДЕЦЕ ИЗ ЗАИРА РАЗЛИКУЈУ ОД ОНИХ КОЈИМА ЊИХОВИ ЕВРОПСКИ ВРШЊАЦИ ИСПУЊАВАЈУ СВОЈЕ ВРЕМЕ?

Када напуне три године, а то је доба када, као и већину афричке деце, мајке престају да их доје, мали Заирци спремни су да покажу своју самосталност. Тада их пуштају да се слободно придружују осталој деци у игри. За то имају и довољно времена и много идеја. Па шта то они, дакле, раде?

Пре свега, сами праве играчке?

НИЈЕ БЕЛ, НЕГО ЈА!

Групу обично предводи њен најстарији члан, односно онај који има највише ауторитета.

Игра почиње тако што свако дете одлази на своју страну у потрази за материјалом од кога ће направити своју играчку. Свако ће изабрати нешто друго: за неко дете биће то клип кукуруза или лишће монго плода, другоме ће се више свиђати да одсече неколико грана са палме или да стресе поморанџе са дрвета.

Један по један, вратиће се до свог уобичајеног места за игру, најчешће у хлад стабала која се налазе на сеоском тргу, носећи са собом тек скупљено богатство. Свако дете сешће тада на земљу и покушати да створи нешто од свог плена.

Наступа тренутак размишљања у коме се не проговара ни реч, али мало по мало све поново постаје живље — неко ће позајмити нож, неко други трампиће бамбусову трску за лијану. Посао је почео.

Деца најчешће покушавају да направе предмете који су им познати, али не и доступни — воз, авион, кућу, лутку или нешто што подсећа на нашу игру даме. Ниједан од тих играчака на крају не представља тачну копију оригинала; мали мајстори, по правилу, дају својим рукотворинама лични печат — оно због чега ће касније с правом моћи да кажу: „Ја сам то направио".

Кименга Масока, психолог са заирског Националног универзитета, посматрао је једном неког петогодишњег дечака како прави телефон од комада лијане дугачке 10 метара и две кутије које је направио од лишћа манго плода. Склопио је свој апарат тако што је крајеве лијане причврстио за кутије. Пошто је чврсто везао чворове, поставио га је на земљу, али тако да су кутије биле раздвојене дугачком жицом од лијане. Онда је замолио свог друга да једну кутију стави на уво.

Рекао је нешто у своју „слушалицу", а други дечак је одушевљено узвикнуо:

— Чујем све што причаш! То је дивно!

Када га је психолог упитао да ли је то што је направио телефон, малишан је одлучно одговорио да није.

— То сам ја измислио и даћу му име када ја будем хтео!

ЛОВ НА СКАКАВЦЕ

Креативност је, према томе, прво што деца Заира стичу кроз игру. Кроз њу, деци се преносе и традиционалне вредности њихове културе.

Приче и пословице једно су од средстава да се то учини, али како према једном древном афричком веровању дете престаје да расте ако му се приче причају у току дана, одрасли не прекидају њихове игре све до вечери.

Тек тада, деци се преносе сва знања и искуства која су генерације пре њих стицале. Пословица „Колин орах у дединим устима" не упозорава само да је овај плод кога одрасли воле да жвађу исувише горак за децу, већ у преносном значењу говори и то да одрасле не треба имитирати. Порука пословице „Палмин орах откида се од грозда тек када је зрео" заправо је: не отискуј се у живот док за то ниси потпуно зрео.

Малишани из Заира, као и сва деца света, склони су имитирању, али их овде од најранијих дана уче да постоји велика разлика између бесмисленог „мајмунског" опонашања одраслих и оне врсте имитације која у ствари, представља један од начина да се дете припреми за живот и прошири своја знања.

Тако мали Заирци, по угледу на своје родитеље, лове, али је то за њих игра која их припрема за улогу коју ће касније у животу и стварно преузети.

Риболов и лов омиљена су забава ове деце. Жељени плен овде се ипак разликује од оног „правог". Употребљавајући лук и стреле које су сами направили од бамбуса, делића палминог дебла и лијана, они лове — скакавце, пацове и птице. Када крећу у риболов, обично дођу до неке баре која је настала у току кишног периода. Служе се удицама које су сами израдили, а као мамац им служе црви и животињице које су ухватили.

НЗЕМБО

Певање и играње исто су толико омиљени начин разоноде. Најпопуларнија од ових игара је „нзембо".

Двоје-троје деце закорачи у плићак. Неко друго дете затим почиње да певуши мелодију коју они треба да „одсвирају". Пре коначног извођења оркестар одржава и пробе на којима мали диригент сваком члану оркестра задаје одређен тон. Када он закључи да је извођење на задовољавајућој висини, даће својим музичарима знак да почну.

Како се то, питаћете се, свира река? Мали симфоничари ударају песницама по површини воде производећи на тај начин врло ниске, ритмичне звуке који умногоме подсећају на звуке там-там. Извођење је неки пут тако добро да чак и деца која тренутно не учествују у свирању, понесена ритмом, почињу да играју на обали реке.

... Једном давно у далеком Заиру живео је трогодишњи дечак чији је омиљени инструмент била река. Стојећи у води, рукама је из ње измамљивао најлепшу музику на свету...

Каква дивна бајка за неко дете Европе. Под условом да му се прича само пред спавање — да не би престало да расте.

М. И.

Из бележнице криминалистичког инспектора

СМРТ ДОЛАЗИ ВОЗОМ

У ПОСАО КРИМИНАЛИСТИЧКОГ ИНСПЕКТОРА ЉУБИШЕ СТОЈКОВИЋА НЕ СПАДА САМО ГОЊЕЊЕ КРИМИНАЛАЦА ВЕЋ И ОТКЛАЊАЊЕ БИЛО КАКВЕ ОПАСНОСТИ КОЈА ПРЕТИ ЊЕГОВИМ СУГРАЂАНИМА

Када су железничари на станици Смедеревска Паланка видели да се отправник возова онесвестио покушавајући да затвори вентил на цистерни из које је истицао амонијак, није им преостало ништа друго него да алармирају Службу унутрашњих послова.

Тринаести март 1978. године. Дан прохладан и ветровит. У соби Љубише Стојковића, вишег инспектора Секретаријата за унутрашње послове у Великој Плани, зазвонио је телефон.

— Дежурни овде — зачуо је глас из слушалице **— са железничке станице нам јављају да се из правца Београда приближава композиција теретног воза. Из једне од цистерни цури амонијак!**

— Е, па наздравље! — промрља Љубиша за себе, а онда упита гласно:

— Зар нико до сада није покушао нешто да предузме?

— Јесте, отправник возова у Смедеревској Паланци — одговорио је дежурни **— али, пре него што је успео да се приближи цистерни, гас га је онесвестио. У међувремену, неко је дао знак за полазак и воз је кренуо ка Плани. Очекују га за неколико минута.**

— Побрини се за кола и возача! — замолио је Љубиша дежурног. И док је чакао да му јаве да ли су кола спремна, размишљао је шта да ради: добро је знао колико је амонијак отрован и да је опасно приближити му се без одговарајуће заштитне опреме. Али знао је исто тако да нема времена да по граду трага за њом. „Покушаћу с гас-маскама, па шта буде" — одлучио је.

И управо док је из ормана вадио гас-маске и радни мантил, који је за сваки случај хтео да понесе, зазвонио је телефон.

— Кола су спремна! — јављао му је дежурни.

— Силази одмах! — рекао је Љубиша и пожурио напоље.

Опасност вреба

Зграда у којој се налази Секретаријат за унутрашње послове удаљена је од железничке станице око 1500 метара. Оштар, љут мирис амонијака осећао се већ на 500 метара од ње. Био је то за Љубишу Стојковића несумњив знак да је воз већ ушао у станицу. Зато је одмах, још ту, у аутомобилу, обукао радни мантил и ставио гас-маску.

— Једино што је у тим тренуцима, док смо јурили ка станици, заокупљало моје мисли, било је блиско осећање катастрофе. У овом делу града има пуно деце а много од њих, поготову она најмлађа, су у ово доба дана била у својим креветима. У то да ће се погушити од амонијака није требало уопште сумњати. Ништа боље није очекивало ни одрасле: нико од њих није знао каква се опасност надвила над градом па није ни трабало очекивати да ће, осетивши у ваздуху непријатан мирис који подсећа на воњање стајског ђубрета, реаговати на њега пре него што постане касно.

— Било ми је потпуно јасно да сви ти животи зависе од наше спретности и брзине и вероватно, баш због тога, ни у једном тренутку нисам осетио страх нити сам помислио да ће ова акција можда бити последња у којој учествујем. Тих 60.000 литара течног амонијака, колико се налазило у цистерни, било би више него довољно да усмрти стотинак, па и више људи.

С друге стране вагона

— Кад је два-три минута касније аутомобил стао испред зграде железничке станице, ја сам био савршено смирен. Тренутак пре него што сам изишао из аутомобила пало ми је на памет да би било добро, с обзиром на велику концентрацију амонијака у ваздуху, да око струка вежем неки конопац. Тако би, у случају да се онесвестим, могли да ме извуку из опасне зоне. Узалуд смо милиционар, који се налазио у колима са мном и ја тражили конопац. У колима га није било. И навукао сам гас-маску. Мада ме је од воза делило преко 100 метара, шиштање гаса који је цурио готово потпуно ми је заглушило уши.

Не знам колико ми је времена требало да стигнем до цистерне, вероватно не више од петнаестак-двадесет секунди. И док сам поглед тражио место где амонијак истиче, нешто ми је било необично. Шта, постало ми је јасно кад сам схватио да се цев коју тражим налази — с друге стране вагона!

Један тренутак сам се двоумио шта да радим, а онда, осећајући како ми се оштар; љути мирис све више увлачи у ноздрве и тера ме на кашаљ и кијање, одлучио сам да се вратим.

Гас-маска на мом лицу није ми пружала више никакву заштиту. Очигледно комора је попустила и ја сам почео да се гушим. Осећао сам како ми ваздух понестаје, а љути гас штипа за очи. Пошто ми маска више није помагала, стргао сам је са лица и потрчао ка милиционару који ме је чекао. Али, не знам зашто, имао сам утисак као да ми стално измиче: што сам ја више настојао да му се приближим то ми је он, тако ми се чинило, бивао све даљи и даљи. Кад сам најзад, сав задихан, стигао до њега, зауставио сам се тек толико да навучем другу маску, а онда потрчао поново назад, ка возу.

Руке ми се леде!

Овог пута имао сам више среће: изгледа да је маска коју сам сада имао на лицу била издржљивија од претходне.

Оријентишући се према јачини шиштања гаса, стигао сам до цистерне из које је текао попео се на платформу која је одваја од суседног вагона и скочио доле. Али, како је земља ту била неравна, нисам успео да се добро дочекам и — искренуо сам чланак на нози! Храмајући и ослањајући се руком и раменом на вагон, успео сам некако да се довучем до цеви из које је куљао амонијак. Тек што сам почео да окрећем точак вентила који је затварао цев, осетио сам како ми се руке леде! У пре великој журби, нисам се сетио овог својства амонијака па нисам понео рукавице. Да се враћам, нисам могао. Синуло ми је кроз главу да на себи имам мантил: задигао сам један његов крај, обмотао га око руке и почео да окрећем точак.

Неколико секунди касније шиштање гаса почело је да се смањује. Још неколико окретаја и — гас је престао да тече!

Готово да нисам могао да верујем да је најзад све готово. Сачекао сам да прође пола минута, а онда опрезно подигао гас-маску: амонијак се више није осећао. Чекала су ме кола хитне помоћи. Видећи ме да се поводим и храмљем, потрчали су ми у помоћ. Није ми била потребна.

И сам сам за тренутак био запањен брзином којом су се догађаји одиграли: од када сам пошао на станицу прошло је само 10 минута!

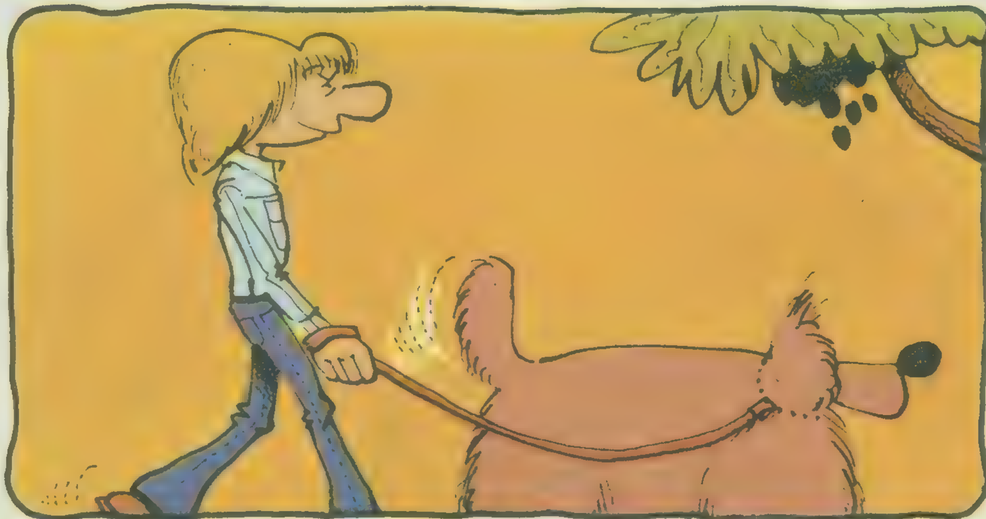

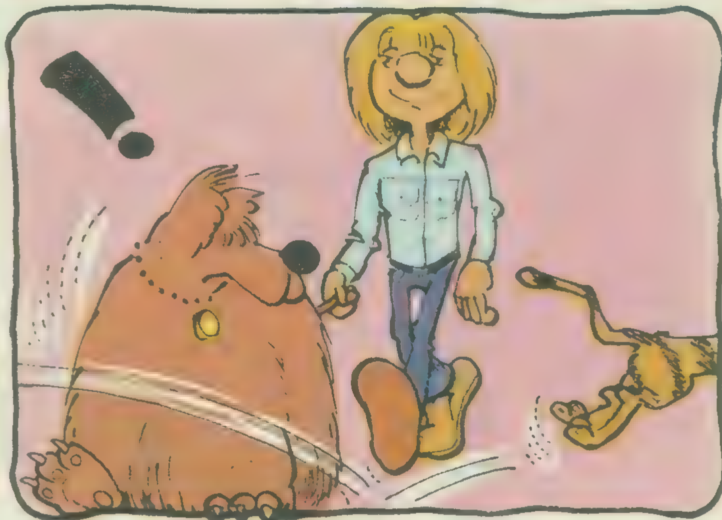
Захваљујући пожртвовању вишег инспектора Љубише Стојковића, није забележен ниједан случај тежег тровања амонијаком. У знак признања Одбор цивилне заштите града доделио му је писмену захвалницу.

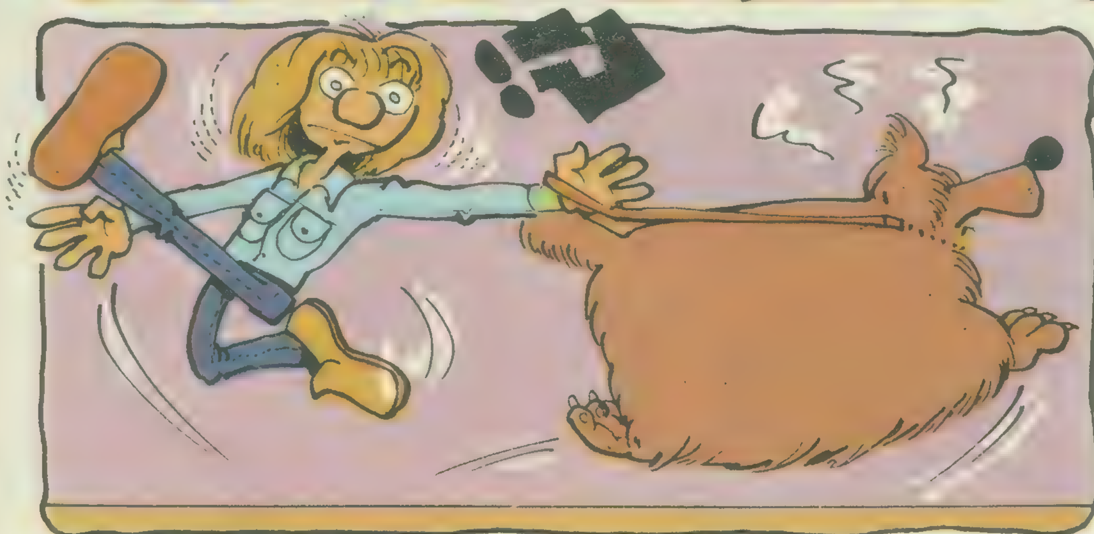
О. Вукадиновић

Vukojev

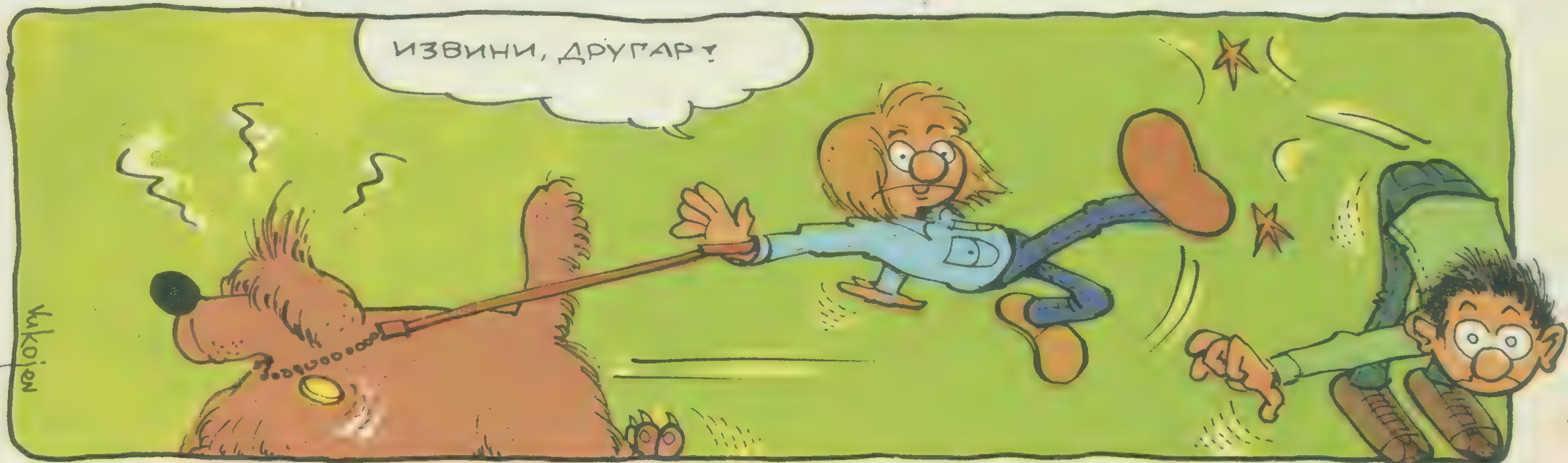
Р·У·Н·Д·И

Чудновате стене метеорске

УТОЧИШТЕ МЕЂУ ОБЛАЦИМА

Одмах изнад грчког градића Калабаке почиње један од најчуднијих предела на Земљи: ту се огранци планине Пинда завршавају облим, неприступачним и по неколико стотина метара високим стенама до чијих заравњених врхова, све до пре неколико векова, људска нога није крочила. Још стари Грци су ове чудне громаде, налик на стубове које предање назива киклопским, прозвали Метеорима, јер им се, ваљда, чинило као да лебде у ваздуху, окачене о само небо. Уз глатке ивице стена, први су се испели пустињаци тражећи у њиховим пећинама мир и спокојство. И управо по тим бегунцима из живота који су у првој половини 14. века, а можда чак и столеће или два раније, у Метеорима начинили своја станишта, ове громаде постале су исто тако чувене као и по свом чудном обличју.

ЦАР У МОНАШКОМ РУХУ

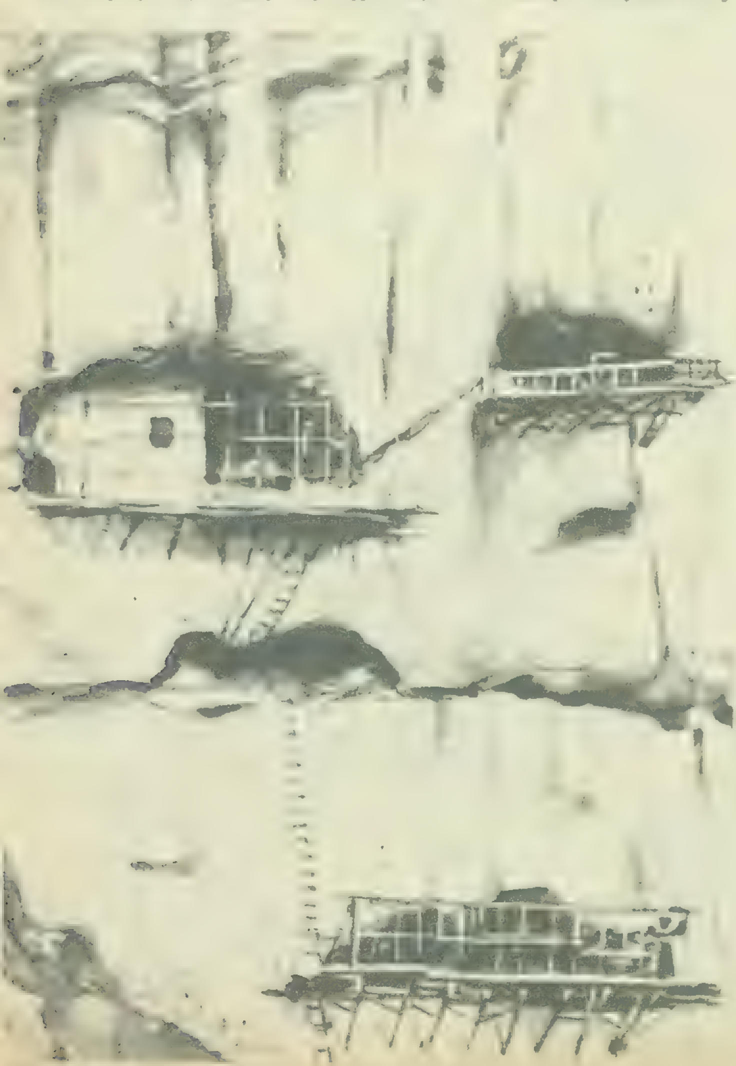
Један од првих манастира, Преображење, основао је на Широкој стени (Плати литосу) отац Атанасије кога називају и оцем Метеора. Окружен неколицином следбеника, он је на Широкој стени водио живот пун строгости и одрицања. Неумољиви прописи монашког живота захтевали су од појединаца потпуно јединство воље и мишљења, забрањивали приватну својину и налагали заједничко становање и ношење исте одеће. Јело је увек, осим у случају болести, морало да буде крајње скромно. Посебну строгост прописи манастира показивали су кад су у питању биле жене — монасима је био забрањен сваки додир са њима.

Захваљујући оцу Атанасију, манастир Преображење је уживао велики углед. Доласком младог цара Јована Уроша, он је још више порастао. Последњи изданак лозе Немањића, син Душановог полубрата деспота Симеона Синише и Томаиде, кћерке епирског деспота Јована Орсинија, наследио је од оца царску титулу и престо у тесалијском граду Трикали. Али, није остао дуго на њему: повукао се у манастир на Широкој стени и узео монашко име Јоасаф а да при том није изледа напустио сва своја владарска права. О животу цара који се одрекао престола у корист грубог монашког начина живљетка не зна се много, па ипак — остало је записано да је 1387—1388. године подигао велику цркву, најлепшу у то доба на Метеорима. На једном од стубића олтарског прозора записао је и своје име Јоасаф.

Нешто касније Јован Урош је на стени суседној Великом Метеору подигао манастир необичног имена: Варлаам. Легенда каже да је име добио по проповеднику Варлааму под чијим се утицајем млади индијски владар Јоасаф, баш као и Јован Урош, одрекао престола и повукао у тишину монашког живота.

Појавом Турака у Тесалији 1394. године бивши владар је био приморан да напусти радове на унутрашњој опреми своје задужбине на Широкој стени који ће бити настављени тек много година после његове смрти. И не само то. Верујући да му је живот у опасности, Јован Урош је одлучио да напусти Метеоре и потражи уточиште на Светој Гори.

Међу дародавцима који су по доласку младог владара на Широку стену (звану и Велики Метеор), обасули манастир поклонима, посебну пажњу побуђује царева сестра Марија. Она је била удата за јањинског господара деспота Тому Прељубовића, а уз своје име је додавала још и Анге лина Дукена Палеологина, истичући тако да је потомак најугледнијих византијских династија. Њен лик је сачуван на двема иконама које представљају права ремек-дела портретске вештине. Занимљиво је да њен лик на тим иконицама не прелази величину нокта.

ЧЕКРКОМ ДО ХЛЕБА

Подићи било какво здање на метеорским стенама представљало је подухват за који није била довољна само неимарска умешност већ и велика храброст. Јер, што је више расла страст аскета да се дигну до већих висина, то је задатак зидара био све погубнији. Сваку греду, камен или опеку требало је дићи на висове за које се, не без разлога, питамо, како су уопште први пут били освојени? Ни данас приступ није много лакши: грађевински материјал, храну и све што је потребно монаси дижу конопцима који се спуштају са истурених делова манастира. Међутим, за разлику од још недавне прошлости када је све то било дизано дрвеним чекрцима покретаним искључиво снагом људских руку, сада су у употреби чекрци које покрећу електрични мотори

У суштини, живот данашњих монаха се по много чему разликује од оног којим су живели први пустињаци што су долутали до метеорских стена у потрази за миром и спокојством и потражили своја уточишта по удубљењима и пећинама. Приступ до њих био је онда, па и сада, тежак и опасан, јер је водио преко глатких, неприступачних стрмина, које је најчешће било могуће само конопцем савладати. Живот у овим испосницама даноноћно изложеним ветру, сунцу, кишама и мразу био је крајње мукотрпан и оскудан: за сваку кору хлеба морало се сићи низ погибељне литице. Необично је да се у овим скученим пребивлиштима одвијао богати духовни живот: управо у њима преписивани су драгоцени рукописи или се израђивали предмети несумњиве уметничке вредности

Манастир Светог Тројства налази се на једном од најлепших платоа на метеорским стенама

УТОЧИШТЕ МЕЂУ ОБЛАЦИМА

До испосница у стени може се доспети само помоћу конопца

На метеорским громадама самује око двадесетак манастира

На стени издвојеној од других налази се манастир Русано

Манастир Преображење на Великом Метеору

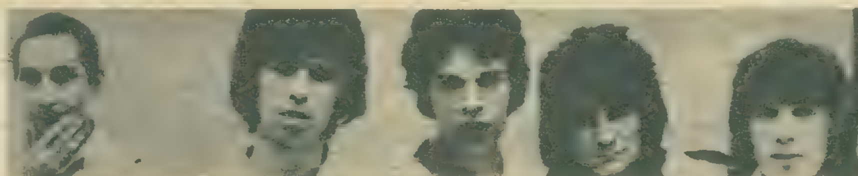
Са ове куле се и данас чекрком из подножја дижу намирнице

Манастир Варлаам добио је име по једном индијском проповеднику

Стена манастира Свети Стефан била је насељена пре почетка 13. века

РОЛИНГСТОУНСИ Rolling Stones

После великог успеха који је постигла њихова последња плоча „Неке девојке" (»Some Girls«), РОЛИНГСТОУНСИ управо завршавају своју турнеју по Америци. Сви концерти су били унапред распродати, а интересовање толико да су датуме и места гостовања објављивали тек неколико дана пред наступ, јер се само тако могла избећи гужва.

РОЛИНГСТОУНСИ су на овој турнеји доказали да су заиста прва рок-ен-рол група на свету. Потпуно су занемарили сценску кореографију на коју су раније обраћали толико пажње. Усредсредили су се само на музику и данас свирају боље него икад раније. На концертима изводе само две споре песме, а остале су прави брзи рок. Публика од прве песме до краја концерта не може да предахне. Сви наступи су прошли у изванредној атмосфери.

СТОУНСИ први пут на сцени примењују и један технички новитет. Наиме, више не користе каблове да би спојили гитаре и појачала, већ један апарат који преко ћелија, специјалним таласима, шаље звучне вибрације из гитаре у појачало. То омогућује потпуну слободу кретања по бини, што Кејт Ричардс, Рон Вуд, па чак и увек мирни Бил Вајман, сада обилно користе. Ни Мик Џегер се више не задовољава само певањем — он је практично постао трећи гитариста у групи и његово свирање је још више обогатило звук.

Њихов последњи хит „Недостајеш ми" (»Miss You«) нашао се и на нашим топ-листама.

ЏИМИ ХЕНДРИКС (Jimi Hendrix)

После дужег периода, када су се у редовним временским размацима појављивале плоче Џимија Хендрикса, изгледа да је дошло до извесног затишја. Разлог томе је вероватно недостатак новог материјала. До сада се у продаји појавило преко 100 његових плоча, укључујући ту и пиратска издања. Већина је, на жалост, прилично лоша, ако не и потпуно безвредна. Жеља за што већом зарадом довела је до тога да се на тржишту нађу и оне плоче којима ту сигурно није место. издавано је буквално све. Пробни снимци, неуспеле верзије песама које су одбачене са регуларних албума, а најчешће снимци са концерата, обично очајног квалитета.

Та поплава лоших плоча дала је младим љубитељима рок-музике погрешну слику о Џимију Хендриксу. Они који нису чули његове најбоље плоче, не схватају зашто је он толико цењен. Недавно се у продаји појавио његов нови албум „Најпримарније од Џимија Хендрикса" (»The Essential of Jimi Hendrix«). Ова компилација на најбољи начин илуструје зашто Џими и данас, осам година после смрти, и даље важи за најбољег гитаристу рок-музике. Плоча не садржи Џимијеве највеће хитове, већ његове заиста најквалитетније композиције. Ако неко размишља како да од овог огромног броја плоча направи оптималну Џимијеву колекцију, онда нека поред овог дуплог албума набави и следеће плоче: двоструки албум »Jimi«, на којем се налази музика из документарног филма о Џимију Хендриксу, и плочу »Smash Hits« на којој се налазе сви Џимијеви хитови. Тако ће са пет плоча имати одличну збирку.

ПЕСМА за ову недељу

НЕДОСТАЈЕШ МИ (MISS YOU)

Изводе: ROLINGSTOUNSI

I've been holding out
so long.
I've been sleeping all alone,
Lord, I miss you.

I've been hanging on
the phone,
I've been sleeping all alone.
I want to kiss you.

Hoo hoo hoo hoo hoo...

Well, I've been haunted in
my sleep,
You've been starring in
my dreams.
Lord, I miss you, child.

I've been waiting in the hall,
Been waiting on your call.
When the phone rings.
When the phone rings.

It's just some friends of
mine that say,
»Hey, wat's the matter,
man?

We're gonna come around
at twelve.
With some Puerto
Rican girls
That's just dying to
meet you.
We're gonna bring a case
of wine.
Hey, let's go and mess and
fool around,
You know, like we used to«

Ha ha ha ha.....

Oh, everybody waits so long,
Oh, baby why you wait
so long?
Won't you come on, come
on!

I've been walking
Central Park,
Singing after dark.
People think I'm going
crazy.
I've been stumbling on
my feet,
Shuffling through the
street,
Asking people,
»Waht's the metter
wid you boy?«

Somethimes I want
to say to myself,
Somethimes I say.

Hoo hoo hoo hoo...

I guess I'm lying to myself.
It's just you and no-one
els.
Lord, I won't miss you child.
Ha ha ha ha...

ејт Емерсон (Keith Emerson) важи за једног од најбољих музичара на инструментима са клавијатуром. Његово виртуозно свирање и фасцинирајући сценски наступи донели су њему и његовој групи огромну популарност свуда у свету. У последње време, ЕМЕРСОН, ЛЕЈК и ПАЛМЕР не наступају тако често. Разлог: сувише велика пратећа екипа. Групу на концертима прати више од 150 техничара, што је довело и до прекида турнеје по Америци. Трошкови су толико порасли да

је група запала у велике губитке и морала је да откаже турнеју.

Кејт Емерсон је рођен 2. новембра 1944. године. Његова бака је држала часове клавира и он је већ у седмој години одлично свирао. Али, тада није волео класичну музику и задавао је бригу родитељима свирајући популарне шлагере. Касније се придружио неким џез-групама и тако зарађивао свој џепарац. По завршетку школе, запослио се у банци где је остао три године. Свирајући свако вече. Кејт је дању био уморан и није могао нормално да обавља свој посао, а пошто није желео да остави свирање, морао је да напусти радно место. Тада упознаје три музичара и са њима оснива, сада већ легендарну, групу НАЈС (NICE). Поред Кејта у групи су и басиста Ли Џексон (Lee Jackson), бубњар Брајан Дејвисон (Brian Davison) и гитариста Дејвид О'Лист (David O'List). За кратко време постали су једна од најпопуларнијих група света. Њихови наступи представљали су праву атракцију.

Кејт касније среће Грега Лејка (Greg Lake), басисту и гитаристу у групи КИНГ КРИМСОН (KING CRIMSON) и њих двојица одлучују да напусте своје тадашње групе и оснују нову. Замисао им је била да свирају са Џимијем Хендриксом (JIMI Hendrix) и Мичом Мичелом (Mich Michel), али су од тога одмах одустали када је Мич Мичел дошао да чује како свирају — у пратњи два телохранитеља. Схватили су да ће с таквим људима тешко сарађивати и позивају бубњара Карла Палмера (Carl Palmer) који је свирао са групом АТОМСКИ ПЕТАО (ATOMIC ROOSTER). Тако је настао трио ЕМЕРСОН, ЛЕЈК И ПАЛМЕР.

Први концерт одржали су 1970. године у Плимуту, а после неколико дана наступају на фестивалу на острву Вајт. Од тог незаборавног концерта постају најпопуларнији у Енглеској. У исто време излази им и деби плоча „Емерсон, Лејк и Палмер", а два сингла „Срећан човек (»Lucky Man«) и „Оштрица ножа (»Knife Edge«) постају велики хитови. Следећим плочама само утврђују свој положај у свету музике, а турнеје постају све грандиозније.

Емерсон Лејк и Палмер

(Emerson, Lake and Palmer)

На њиховој последњој плочи »Works II« осећа се недостатак комуникације међу музичарима и плоча више личи на соло деонице тројице инструменталиста него на резултат заједничког рада. О овој плочи Кејт је рекао: „На нашој последњој плочи свако од нас хтео је да покаже колико је добар музичар тако да на неки заједнички рад нисмо ни мислили. Грег је отишао тако далеко да је хтео да прода кућу и кола да би могао да оствари своје замисли. Међутим, мислим да смо на време схватили да то не води никуда и сад поново заједнички реализујемо нову плочу. Биће то повратак једноставнијој музици без сувишних ефеката. Планирамо и јесењу турнеју по Европи али нећемо свирати у халама, као до сада, већ у малим салама. Желим да поново осетимо контакт са публиком. Покушали су чак да ме наговоре да на турнеју кренем са само једним оргуљама, али то ипак не могу да урадим. Свираћу на оргуљама које су специјално прављене за мене. Немојте ме питати да ли ћу поново забадати ножеве у оргуље, јер ја сам некада то заиста и радио да бих привукао пажњу. Сада, после скоро десет година, то чиним зато што, када на одређеним местима забодем нож добијам потпуно нов звук. Често забодем нож између две дирке и оне остану притиснуте а моје руке слободне и могу да свирам, што даје сасвим другачију боју звуку. То је заиста једини разлог што и даље употребљавам ножеве."

ЕМЕРСОН, ЛЕЈК И ПАЛМЕР никада нису гостовали у нашој земљи, али постоје изгледи да их на јесен и наша публика види и чује

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем плочу »Hoodoo Man« састава BIRTH CONTROL. Они који поседују овај албум и желе да га продају или позајме за преснимавање нека ми се јаве ради договора.

Љиљана Фолгић
Миријевски булевар 18/21
11060 Београд

Продајем ЛП плоче стране поп-музике по повољној цени.

Владимир Стефановић
Маршала Тита 24
38000 Приштина

Желео бих да продам плочу »Quark, Strangeness and Charm« групе HAWKwIND. Плоча је енглеске производње, потпуно нова.

Игор Светел
Франца Розмана 4/82
11000 Београд
(телефон: 443-893)

Продајем преко 200 ЛП плоча и око 300 синглова домаће и стране производње. Плоче су добро очуване и садрже чувене групе и извођаче.

Мирсад Хафизовић
Радолинка 10
74270 Геслић

Желео бих да купим следеће плоче: „Дај ми кажи одакле те знам" (СТАКЛЕНО ЗВОНО), „Опасно" (YU), »Belfast« BONEY M), „Волио сам једну малу" (СТАКЛЕНО ЗВОНО).

Петар Мандић
Горњи Вудељ 130
(из стране),
78338 Горња Саница

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ ПРИБОЈА НА ЛИМУ

Група YU HAZ основана је пре више од годину дана. Неки чланови су присталице старог и увек радо слушаног рок-ен-рола. Имали су већ и неколико наступа у свом месту. Љубиша Павловић (соло-гитара и вокал), Мирослав Стакић (ритам-гитара и вокал) и Славко Миковић (бубњеви), чланови састава, вредно вежбају и надају се успеху.

Мирослав Стакић,
Бориса Кидрича, блок „Д"
31330 Прибој на Лиму
(хонорар 100 дин.)

Наша карикатура

VAN HALEN

ТОП-ЛИСТЕ

август 1978.

ДОМАЋА

1. ОПРОСТИ МИ, ПАПЕ — Оливер Драгојевић
2. ЧОВЕК — Горди
3. НОСТАЛГИЈА — Либертас

4. САМО СИМПАТИЈА — Море

5. ШИЈАВИЦА — Мета
6. СЕМАФОР — Cod
7. БРОД — Indexi
8. МАЛА ЛУКА — Амбасадори
9. ЈЕДИНА МОЈА — Мики Јевремовић
10. ВОЛЕО САМ СНАШУ НА САЛАШУ — Ђорђе Балашевић

СТРАНА

1. MISIS YOU — Rolling Stones
2. YOU'RE THE ONE THAT I WANT — Olivia Newton-John/John Travolta
3. ATOMIC LOVER — Dee D JACKSON

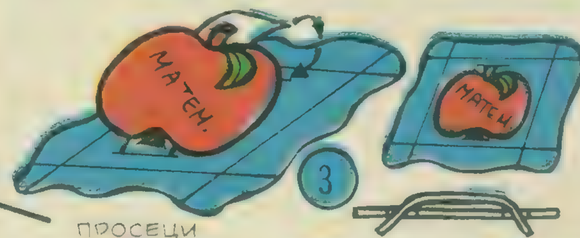
4. I'VE HAD ENOUGH — Wings
5. AIRPORT — Motors
6. THE MAN WITH THE CHILD IN HIS EYES — Kate Bush
7. SWEET LADY — Diamonds
8. ROSALIE — Thin Lizzy
9. SUBSTITUTE — Clout
10. UP AGAINST THE WALL — Tom Robinson Band

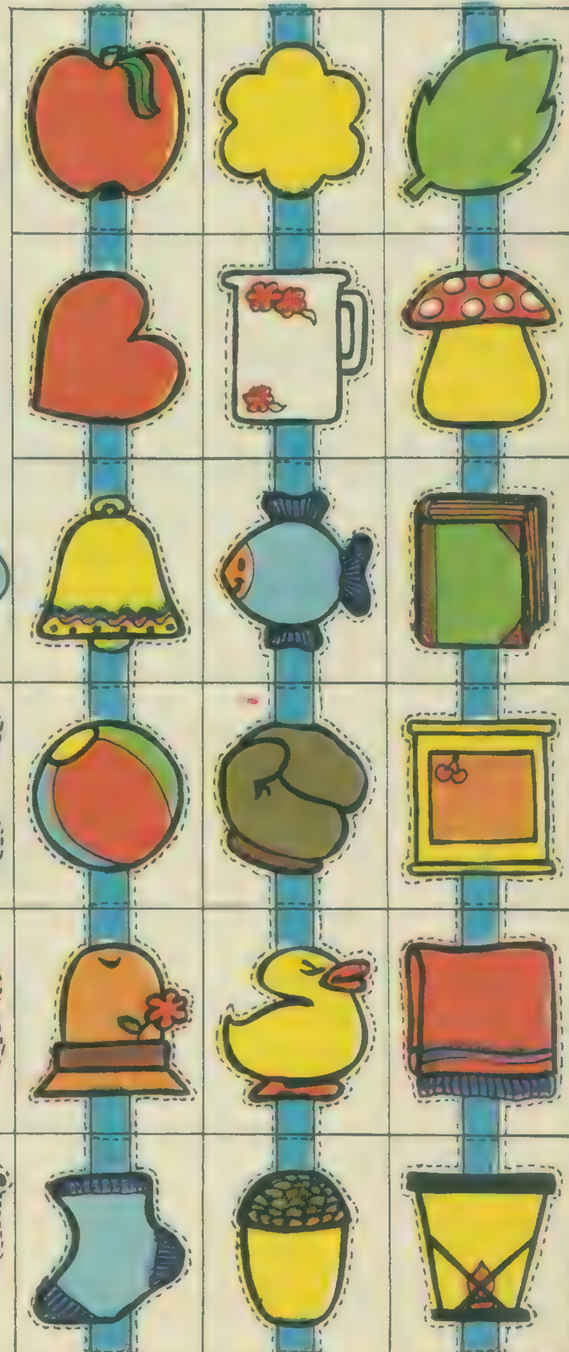
ДАН / ЧАС	ПОНЕДЕЉАК	УТОРАК	СРЕДА	ЧЕТВРТАК	ПЕТАК
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					

ВЕЧИТИ
РАСПОРЕД ЧАСОВА

Таблу с данима и часовима (сл. 1) и сличице (сл. 2) залепите на хамер, па дуж цртица исеците и таблу и сваку сличицу посебно (такође исеците горњу и доњу закачку, односно сеците дуж цртица). Затим на табли просеците жилетом дуж испрекиданих линија. На сличицама испишите називе предмета и закачке утакните у прорезе квадрата на табли (сл. 3) према распореду ваших часова. Када се распоред промени, преместите сличице и имаћете нов распоред.

ПРОСЕЦИ

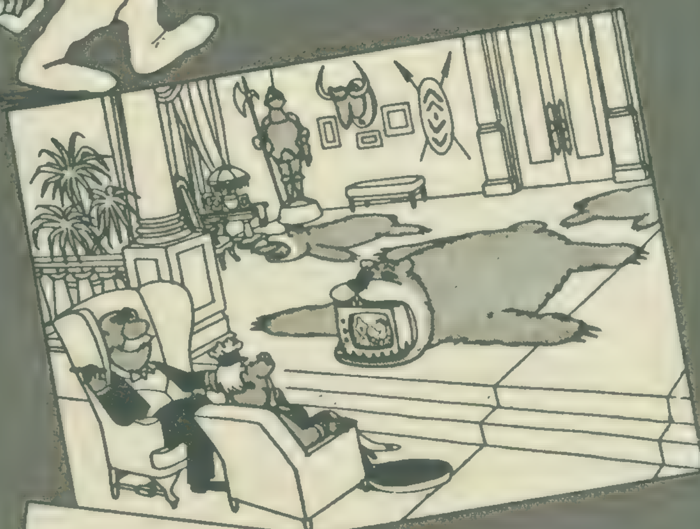

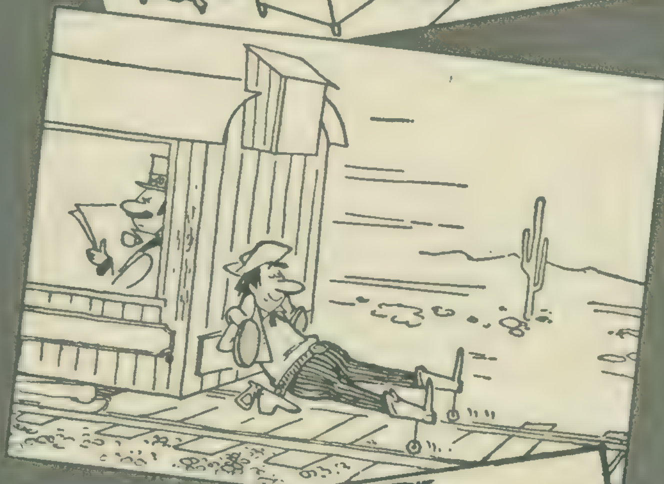
ВЛАДАНА Л.С. 78

ХУМОР без речи

ЗА ЧАСОВЕ ОДМОРА

Жорж Сименон:

ОДАБРАНА ДЕЛА

(12 романа у 6 књига)
Формат: 13,5x20,5 см. Страна 2038.
Повез: платно. Латиница.

Цена 220.—

Ерл Стенли Гарднер:

РОМАНИ О АДВОКАТУ ПЕРИЈУ МЕЈСНУ

(12 романа у 6 књига)
Формат: 12,5x19 см. Страна 2050.
Повез: броширано. Латиница.

Цена 108.—

ИЗДАВАЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА „РАД" — 11000 БЕОГРАД, Моше Пијаде 12 — Телефони: 452-573 и 452-942

НАРУЏБЕНИЦА — ПЗ/04

Овим неопозиво наручујем:

1. ДЕЛА Ж. СИМЕНОНА (1—6), по цени 220.— дин.
2. ДЕЛА Е. С. ГАРДНЕРА (1—6), по цени 108.— дин.

(Заокружите редни број дела која наручујете)
Вредност наручених књига уплатиһу поузеһем (приликом преузимања од поште), са попустом од 5%.

____
(име и презиме поручиоца)

____
(број, поште, место и адреса стана)

Peko

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЛОГИК

РОБЕРТ ХАИНЛАИН

****

Одиста желим да залијем продају — весело рече дебели човек и подиже глас да надјача звук регулатора климе.

— Испијте, Професоре, две чашице сам испред Вас.

Подигли су поглед са стола када се, насупрот њих, врата лифта отворише. Човек је ушао у хладну таму кафане и стао трепћући, као да је управо ушао споља, из блештаве пустиње.

Пријатељски разговор

— Хеј, Фреде... Фреде Нолане — позвао је дебели. — Дођи код нас! — Окренуо се свом госту. — Упознали смо се на путу из Њујорка. Седи, Фреде. Поздрави се са професором Еплбијем. Он је Главни инжењер свемирског брода „Пегаз“ или, боље речено, биће то кад се свемирски брод изгради. Управо сам продао Професору поруџбину некаквог челика за његову летелицу. Попиј нешто у то име.

— Са задовољством, господине Барнс — сложио се Нолан. — Срео сам већ др Еплбија. Пословно. Компанија за израду инструмената.

— Хмм?

— Компанија нас снабдева извесном опремом — изнесе Еплби.

Барнс је изгледао изненађено, а онда се насмеја.

— Мислио сам да је Фред владин човек, или неки научник. Шта ћеш да попијеш, Фреде? Један „старински“? И Ви исто, Професоре?

— Добро. Али, молим Вас, не зовите ме „Професоре“. Ја нисам професор, а такав ме назив чини старим. Ја сам још млад.

— Рекао бих да јесте, ах... Докторе. Пијте! Два „старинска“ и један дупли „менхетн“! Очекивао сам научника какви су у стриповима, са дугом белом брадом. Али, када сам срео Вас, није ми јасна једна ствар.

— А то је?

— Па, у Вашим годинама, закопали сте се на овом месту, богу иза леђа.

— Не можемо градити „Пегаза“ усред града — нагласио је Еплби.

— Поред тога, ово је идеално место за узлетање.

— Да, наравно, али нисам мислио на то. Мислим, подсетићу Вас, ја продајем челик. Потребна Вам је била специјална обрада за васионски брод; продао сам Вам је. Али ипак сада, када је посао завршен, зашто то желите да радите? Зашто покушавате да одлетите на Проксима Кентаури или било коју другу звезду?

Изгледало је да се Еплби забавља.

— То се не може објаснити. Зашто човек покушава да се попне на Маунт Еверест? Шта је повукло Пирија Северном полу? Зашто је Колумбо натерао краљицу да заложи своје драгуље? Нико никада није био на Проксима Кентаури зато идемо ми.

Барнс се окренуо Нолану.

— Схваташ ли ти ово, Фреде?

Нолан је слегао раменима.

— Ја продајем инструменте. Неки људи гаје хризантеме, неки граде свемирске бродове. Ја продајем инструменте.

Барнсово пријатељско лице имало је збуњен изглед.

— Па...

Келнер је донео пиће.

— Пите, кажи ми нешто. Би ли ти ишао са „Пегазовом“ експедицијом када би могао?

— Не.

— Зашто не?

— Допада ми се овде.

Др Еплби климну главом:

— Ето, као замена, одговара, Барнс. Неко има Колумбов дух, неко не.

— Добро је што говоримо о Колумбу. — наставио је Барнс. — Он је очекивао да ће се вратити. Ви то не очекујете. Шездесет година. Рекли сте ми да ће трајати шездесет година. Па, Ви нећете, можда, ни доживети да стигнете тамо.

— Не. Али, наша деца хоће. А наши унуци ће се вратити.

— Али, реците, Ви нисте ожењени?

— Наравно да јесам. У експедицију полазе само људи са породицом. То је посао за две, или три генерације. То знате.

Извукао је фотографију.

— Ићи ће госпођа Еплби са Дијаном. Дијана има три и по године.

— Дивно дете — рече Барнс трезно и додаде слику Нолану, који се насмеши и врати је Еплбију.

Барнс настави.

— Шта ће бити са њом?

— Она, природно, иде са нама. Не бисте желели да је сместим у сиротиште, зар не?

— Не, али... — Барнс искапи остатак пића. — Не разумем — признао је. — Ко ће још једно пиће?

— Ја не могу, хвала — одби Еплби, испијајући лагано своје пиће и устајући. — Морам право кући. Ожењен човек, знате — насмејао се.

Колумбо је био малоуман!

Барнс није покушавао да га заустави. Поздравио се и посматрао Еплбијев одлазак.

— Моја тура — рече Нолан. — Исто?

— А? Да, сигурно. — Барнс устаде. — Хајдемо до шанка, Фреде. Тамо се пије. Потребно ми је шест комада.

— Добро — сложи се Нолан устајући. — У чему је проблем?

— Проблем? Ма, јеси ли ти видео ово?

— Па?

— Па, шта ти мислиш о томе? Ја сам, такође, трговац, Фреде. Продајем челик. Не интересује ме за шта ће га купац употребити. Продаћу му. Продао бих човеку и конопац да се обеси. Али, волим децу. Не могу да поднесем мисао да то слатко детенце полази на ту... ту луду експедицију!

— Зашто не? Боље да оде са родитељима. Навикнуће на челичне палубе, као остала деца на шеталишта.

— Гледај, Фреде. Немаш, ваљда,

ШРАФКО

Вероватно ће изгорети при узлетању. То је најбоље што им се може догодити. Никада неће стићи до звезда!

****

тако лудих идеја да помислиш да ће успети, зар не?

— Могли би.

— Па, неће. Немају изгледа. Ја знам. Разговарао сам са нашим техничким особљем пре него што сам дошао овамо. Деведесет процената вероватноће је да ће изгорети при узлетању. То је најбоље што им се може догодити. Ако и изиђу из Сунчевог система, што није вероватно, опет неће успети. Никада неће стићи до звезда.

Пит је ставио ново пиће пред Барнса. Он га је искапио и наставио.

— Спреми још једно, Пите. Не могу. Теоријски је немогуће. Смрзнуће се, или спржити, или умрети од глади. Али, тамо никада неће стићи.

— Можда је тако.

— Нема ту можда. Они су луди. Пожури са тим пићем, Пите. Попиј и ти једно.

— Стижем. Не замерите ако попијем, хвала. — Пит је измешао коктел, донео чашу пива и придружио им се.

— Пит је мудар човек — рече Барнс поверљиво. Њега не можеш видети да мајмунише око путовања на звезде. Колумбо... Пфуј! Колумбо је био малоумник. Боље да је лежао у кревету.

Келнер је завртео главом.

— Погрешно сте ме разумели, господине Барнс. Да није било људи као Колумба, ми данас не бисмо били овде, зар не? Ја нисам тип истраживача. Али ја верујем у то. Немам ништа против „Пегазове" експедиције.

— Не одобраваш им што воде децу, зар не?

— Па... Деце је било и на „Мејфлауеру" тако су ми рекли.

— То није исто. — Барнс је погледао Нолана, а онда келнера. — Спреми ми још једно пиће, Пите.

— Чини ми се да Вам је довољно за сада, господине Барнс.

Дебели човек, у неприлици, помисли да се посвађа, а онда одлучи да је боље да одустане.

— Идем горе у Небеску салу да нађем некога ко ће играти са мном — објавио је. — Лаку ноћ.

Одљуљао се према лифту.

Овде ми се допада!

Нолан га је гледао како одлази.

— Јадни, стари Барнс — слегнуо је раменима. — Изгледа да ми има мо тврдо срце, Пите.

— Не. Ја верујем у напредак, то је све. Ја сам нисам тип авантуристе, али познајем довољно људе да знам да ће, било шта, пробати једном. Тако се постиже напредак.

— Не изгледаш ми толико стар да се сећаш времена када човек није могао да лети.

— Дуго сам већ овде. Десет година на једном месту.

— Десет година, а? Зар никад не зажелиш посао који би ти дозвољавао да удахнеш мало свежег ваздуха?

— Не. Не могу да удахнем нимало свежег ваздуха док служим пиће у Четрдесет другој улици, и то ми не недостаје. Овде ми се допада. Увек се нешто ново догађа. Прво атомске лабораторије, па велика опсерваторија, а сада, свемирски брод. Али, то и није прави разлог. Овде ми се допада. Овде је мој дом. Гледајте ово.

Подигао је велику, овалну, крхку кристалну посуду за бренди, завртео је и бацио навише, према таваници. Дизала се лагано и елегантно, на крају успона је застала, дуго и безвољно, а онда лагано, лагано падала, као ронилац у успореном филму. Пит је посматрао како му лебди поред носа, испружио је пажљиво палац и кажипрст, лако је ухватио за основу и вратио на сталак.

— Видите ли ово — рекао је. — Једна шестина гравитације. Док сам радио на Земљи, зглобови су ме мучили све време. Овде сам тежак само 17,5 килограма. Свиђа ми се овде на Месецу.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Зло је кад снага живи без разума, али није ни добро кад разум живи без снаге.

(Горки)

укрштене речи

ПОЗНАТИ ФИЛМСКИ ГЛУМЦИ

1. Амерички глумац италијанског порекла, филмови: **Роки, Песница...**
2. Наш глумац из млађе генерације, филмови: **Сарајевски атентат, Чувар плаже у зимском периоду, Пас који је волео возове...**
3. Амерички глумац, филмови: **Босонога у парку, Велики Гетсби, Прислушкивање...**
4. Један од највећих америчких глумаца, филмови: **Мачка на усијеном лименом крову, Бач Касиди и Кид, Жаока...**

1

2

3

4

АУТОР: ВЕ-МАК	ПРЕЗИМЕ 1	2	ГРАД У ФРАНЦУСКОЈ	ЏЕЗ ПЕВАЧИЦА САРА	СИН ТЕБАНСКОГ КРАЉА ЛАЈА (МИТ.)	ВАШАР	„ТОНА"	ЈУНАЧКИ СПЕВ	3
ИМЕ 1									
ЦЕВ СА ТРИ ЕЛЕКТРОДЕ							РЕКА У ИТАЛИЈИ / 100 m^2		
ПОТПУНА ПРОМУКЛОСТ (СТР.)								БОР / ТРЕНУТАК, ХИП	
ИНДУСТРИЈСКА БИЉКА				ДЕО, КОМАД / ПАПИР ЗА ПАКОВАЊЕ					
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА		-----	ЗНАК ФОСФОРА		МЕТАР / 4		ЗНАК АРГОНА / И ТАКО ДАЉЕ		
„НОВО МЕСТО"			АНА ПАВЛОВА / „СЕКУНДА"			НАШЕ ОСТРВО / РЕКА У ЛАОСУ			-----
								„РАДИЈУС" / ЈУЖНО ВОЋЕ	
БАНКАРСКИ ИЗРАЗ	КОЈЕ СУ БЕЗ ПЛОДА, ЈАЛОВЕ / ПРЕДУЈАМ				-----				
							ПАКАО (МИТ.) / КОМПОЗ. КРСТО		
ИТАЛ. КОМПОЗИТОР ПИЈЕТРО / В. У.			ЗНАК ПУЛЕ / УЗВИК ЗА ДОЗИВАЊЕ			НЕМАЧКИ КОМПОЗИТОР, КАРЛ			
ГРЧКИ МАТЕМАТИЧАР И ФИЗИЧАР								НУЛА / „ВОЛТАМПЕР"	
ЗНАК АЗОТА		УЖИЧАНИ / ЗНАК КИСЕОНИКА				ГРАД У ФРАНЦУСКОЈ			
ВРСТА, СОРТА				НИ У КОМ СЛУЧАЈУ					

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Остругати, даривалац, збити, Ија, Иљф, СК, г, овако, окер, ропотати, екватор, т, заискрити, о, ћар, ђо, ПТ, титула, ушити, Ен, рана, ОРАДА, Мали, Ерол.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523, Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132.00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Претплата се врши на жиро-рачун 60801-603-16915 уз обавезну назнаку НИП „ПОЛИТИКА", ООУР „Политикин забавник". Годишња претплата у страној валути: Долар 29, ДМ 68, Ффр 143, СФрс 73, Шкр 125. Уплате из иностранства примају се на девизни рачун НИП „Политика" код Инвест банке — Београд на рачун 60811-620-63-257300-00054 са обавезном назнаком за „Политикин забавник". Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ЗА ЦЕО СВЕТ

У новинама често видим да уз вест или чланак пише „Танјуг". Занима ме шта значи та реч.

Александар Петковић,
Стевана Сремца бб
Ниш

По замисли Моше Пијаде, 5. новембра 1943. године у Јајцу је основан данас у целом свету познати Танјуг, што је, у ствари, скраћеница за Телеграфску агенцију Нове Југославије. Први директор Танјуга за време НОБ био је Владислав Рибникар. Задатак ове југословенске новинске агенције је да нашу штампу, радио, телевизију и друге установе снабдева вестима и новинским материјалом из земље и иностранства. Од свог оснивања до данас Танјуг се развио

у једну од великих светских новинских агенција задржавши своје првобитно име због стеченог угледа под тим, ратним именом. Данас Танјуг има врло разгранату мрежу дописних центара широм наше земље и света у којима ради мноштво новинара. Они скупљају новинске материјале на најсавременији начин (телефоном, телефотом, телепринтерима, радио-везом и сл.) и шаљу их многим редакцијама код нас и у свету.

БОЈА ОЧИЈУ КОД ПТИЦА

Које су боје очи код птица?
Светлана Спасић, Земун

Црне очи или тачније смеђа боја дужице најчешћа је у птица, као и код сисара. Ипак, светли пигмент постоји код многих птица, тако да нису ретке жуте, зелене, плаве, па и црвене птичје очи (настаје због густе мреже крвних судова, као код обичног дивљег голуба). Жуте очи има већина сова, шљука, неки голубови, чапље...

Чавка има бисерно белу дужицу, док су очи јастребова блиставе, због слоја ћелија богатих гуанином. Корморан је једна од веома ретких птица које имају — зелене очи, док су црвене птичје очи најчешће (барски петлићи, гњурци, чапље...). Није редак случај да мужјак и женка имају различиту боју дужице, а дешава се да се она мења са узрастом птица. Код једне врсте пингвина боја дужице се мења од црвене до жуте, током различитих годишњих доба, и то сваке године.

ВЕЛИКИ ХУМОРИСТ

Молим те да ми кажеш кад је живио писац Марк Твен.

Иван Лукачић,
Метковић

Марк Твен, чије је право име било Семјуел Лангхорн Клеменс, рођен је 30. новембра 1835, а умро 21. априла 1910. године.

МУШКИ СОПРАН

Да ли су у историји опере постојали или још постоје мушки сопрани.

Златан Хусеиновић,
Зеница

Реч „сопран", која потиче од средњовековне латинске речи »superanus« и значи „највиши", има у музици више значења. У опери је то највише женски и дечији глас, а у 17. и 18. веку и гласовни регистар певача-кастрата, тзв. сопраниста. Дакле, у опери су постојали и нарочити мушки певачи чији је глас сопран. Женски, солистички сопрани деле се према карактеру и боји гласа на драмске, лирске и колоратурне, и њихов опсег обухвата око две октаве, а понекад и више. Сопран је ознака и за инструменте високог регистра у склопу једне врсте, као на пример сопран-саксофон.

ПОСТАВЉАЧ ЗАМКИ

Молим те да објасниш шта значи ријеч „трапер".

Стјепан Цар,
Загреб

„Трапер" је енглеска реч и означава „постављање замки" односно ловца на дивље звери. У доба колонизације у пространим шумама Северне Америке трапери су, излажући се различитим опасностима, масовно замкама и оружјем ловили дивљач и богатили се продајући скупоцена крзна. Као и каубоји, они су због свог начина живота постали популарни јунаци пустоловних романа и филмова о Дивљем Западу.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

За једну металну значку дајем пет разгледница. **Тони Цветковски, 91000 Скопље, Ул 821. бр 67**

Недостају ми сљедећи бројеви Забавника: 1302, 1322 и 1338, па молим помоћ. **Вилдан Муминагић, 71000 Сарајево, Шпире Кнежевића 1**

Скупљам сличице за албум „Повратак отписаних" и недостаје ми сличица број 101. Молим за помоћ. **Чедомир Милановић, 23273 Ново Милошево, Маршала Тита 158/А**

За једну значку нудим два стара броја Забавника. **Тодор Герушев, 92300 Кочани, Четвртог јула 23**

Мијењам разгледнице за значке (за једну значку дајем 5—15 разгледница). Размјењујем и значке. **Бранко Трбовић, 51000 Ријека, Студентско насеље**

За комплетирање Забавника недостају ми бројеви од 1117 до 1130, од 1260 до 1272 и од 1316 до 1351. **Драгана Перовић, 34206 Г. Сабанта, ОШ „Нада Наумовић"**

За слике Здравка Чолића дајем маркице и значке. **Ружица Михајловић, 91422 Кавадаречко, Г. Крушевица**

За једну значку дајем пет салвета и десет страних маркица. **Сања Прша, Нови Загреб, Пичманова 14/6**

Нудим шест старих бројева Забавника за два привеска. **Новица Лађевић, 19210 Бор, Димитрија Туцовића 13/11**

Дајем четири разгледнице за једну металну значку, а за пластичну две. **Жељко Домбај, 54222 Бизовац, Сатница-Школска 34**

Мијењао бих се са читаоцима Забавника за значке, маркице, наљепнице и стари новац. **Тони Антуновић, 72220 Завидовићи, Бориса Косорића**

Дајем пет разгледница за једну значку. **Жељко Арсеновски, 71000 Сарајево, Ђуре Даничића 1**

Distributed by King Features Syndicate

5-7

